

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Θ'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ, 6 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ 1911

ΑΡΙΘΜΟΣ 454

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ.
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χ. ΒΑΡΛΕΝΤΗΣ. Σὲ φύλλο γυνοκώρου.

ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΔΙΠΛΑ. Νέος Ὀδυσσεύς.

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ. Ἀψύχοι κι ἀχαράχτηριστοι.

Ο ΝΟΥΜΑΣ. Κύριε Λαγοπάτη, γίνεσαι συνέννοχος τοῦ σκοφάντη Μιστριώτη.

ΛΥΔΟΣ ΠΟΔΑΒΡΟΣ. Κατρακύλισμα.

Τ. Δεκαπέντε μέρες στὸ Μωριά (συνέχεια).

Ι. ΤΕΝΕΡΟΜΟ. Συνομιλίες μὲ τὸν Τολστόη — Τὸ χυμένο αἶμα (μεταφρ. Δῆμος Βερενίκης).

Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ. Ὑπεράνθρωπος (Τέλος).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ — ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΜΑΣ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΑΨΥΧΟΙ ΚΙ ΑΧΑΡΑΧΤΗΡΙΣΤΟΙ

Ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Ἀλεξαντρῆς μιλώντας στὴ Βουλὴ γιὰ τὸ διορισμὸ τοῦ κ. Σίμου Μενάρδου στὴν πανεπιστημιακὴ ἔδρα τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς φιλολογίας, εἶπε ἀνάμεσα σὲ ἄλλα πὼς δὲν πρέπει νὰ ἐπικρίνεται ἀπὸ τὸν κ. Πατσουράκο ὁ νέος καθηγητῆς γιὰ τὸ δημοτικισμὸ του καὶ γιὰ τὴν ἀφιέρωση φιλολογικοῦ τοῦ ἔργου στὸν Ψυχάρη, γιὰτὶ αὐτὰ τὰ ἔκαμε ὅταν εἶτανε νεώτερος καὶ εἰς «παρελθούσαν ἐποχὴν». Δηλαδὴ μὲ ἄλλα λόγια πὼς ὁ κ. Μενάρδος τ' ἀποκήρυξε πιά τὰ τέτοια, ὅπως κι ὁ κ. Ἀλεξαντρῆς ἀποκήρυξε τὶς ιδέες του γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα μόλις ἔγινε ὑπουργός.

Τὸ σημεῖο αὐτὸ τοῦ λόγου τοῦ κ. ὑπουργοῦ εἶναι ἀπὸ τὰ πιδ σπουδαῖα, γιὰτὶ δείχνει τὴν ἰδεολογία καὶ τὴν ψυχολογία μερικῶν ἀνθρώπων ἀπάνου σὲ ζητήματα πολέμων καὶ ἀγώνων γιὰ ὀρισμένες ἀρχές. Ἡ Ἑλλάδα κατρακύλισε ἠθικὰ καὶ πολιτικὰ γιὰτὶ ἴσα μὲ σήμερα δὲ βρεθῆκανε ἄντρες ἀληθινοὶ στὶς ιδέες τους καὶ σταθεροὶ στὶς ἀρχές τους ποὺ νὰ δώσουν στὴν κοινωνία νὰ καταλάβῃ τί ἀψηλὸ

πράμα εἶναι κείνο ποὺ ἀναγκάζει τὸν ἄνθρωπο νὰ πολεμᾷ καὶ μὲ τὴν ἐργασία ἑλῆς τῆς ζωῆς του νὰ στηρίξῃ τὴν ἰδέα ποὺ νομίζει πὼς τὸ ἀπλωμα καὶ μεγάλωμά της θὰ δώσῃ τὴ σωτηρία σ' ἓνα πλανεμένο καὶ τυφλωμένο λαό. Ἀντίθετα μάλιστα, αὐτὸς ὁ λαὸς ποὺ τὰ μάτια του τὰ ἔχει τ' καρφωμένα στοὺς πολιτικούς του, βλέπει κάθ' ἓνα ἀπὸ τοὺς ἴδιους αὐτοὺς μιὰ σειρά ποὺ δὲν εἶναι ἀμιὰ σειρά, μιὰ πολιτικὴ σύφωνα μὲ τὸν ἀέφ' ἑαυτοῦ, μὲ τίς κουδέντες τῆς ἀγορᾶς, μὲ τίς ἰαίες κ' ἐπιπόλαιες δημοκοπικὲς φωνές τῶν ἰσχυρῶν θορυβοποιῶν, καὶ γιὰ τοῦτο στὴ Ρωμιουσιῶν ἡ λέξις πολιτικὴ κατάντησε νὰ σημαίνῃ ψευτιά, μπερπαντιά, ὑπουλόγητα καὶ κουτοπονηριά. Τοὺς πολιτικούς, ἀκολουθοῦνε οἱ διάφοροι ἐπιστήμονες, οἱ μορφωμένοι, οἱ ἄνθρωποι τῆς «ἀξίας», κι αὐτοὺς ὁ κοσμάκης ἔλος. Ἔτσι πλάθονται οἱ χαρακτήρες στὸν τόπο μας, ἔτσι φουσκώνει ἡ θάλασσα τῆς ψευτιάς καὶ τῆς ἀνελικρινείας, ποὺ περιτύλιξε ἔλο τὸ δημόσιο βίβλο τῆς Ἑλλάδας τὰ τελευταῖα χρόνια.

Στὸ γλωσσικὸ ζήτημα, ποὺ ἀπὸ τὴ φύση του εἶναι τέτοιο, νὰ ξεσκεπάξῃ τοὺς χαρακτήρες, βλέπουμε καθαρὰ καὶ κάθε μέρα τὴν ἔνταση καὶ τὸ πλάτος τοῦ κακοῦ. Ὅσοι νέοι, προικισμένοι φυσικὰ ἀπὸ πνέμα ἀνοιχτόθωρο, διαβάσουνε, μάθουνε, νοιώσουνε τί εἶναι φιλολογία, τί γλώσσα, τί γράμματα, ποιά σκέψη ἔχουμε οἱ σημερνοὶ Ρωμιοὶ πρὸς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας, ποιά σειρά συνεδένει τὸν ἐθνικὸ μας χαρακτήρα, ποιά ἐξέλιξη δείχνουν οἱ περασμένοι αἰῶνες, ἀμέσως δέχονται στὴν ψυχὴ τους τὸ λεγόμενο δημοτικισμὸ μὲ πάθος, μὲ λαχτάρια, μὲ ἐρῆ' φλόγα, γιὰ τὸ φῶς ποὺ ἀποκαλύφτηκε μπροστὰ στὰ μάτια τους, στὸ νοῦ τους μέσα. Μιὰ ἰδεολογία στηριγμένη σὲ ψεύτικες βάσεις, σὲ μουχλιασμένες ἀντιλήψεις, σὲ χιλιοπατημένες στρατές, γκρεμίζεται σύξυλη, γιὰ νὰ φυτρώσῃ σὰ μωρωμένο ἀνοιξιὰτικο λούλουδο ἢ ἀκέρια, ἢ ἀμιχτή, ἢ πλατιά ἰδέα, ποὺ ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴ γλώσσα πασιάζει νὰ ξαναδημιουργήσῃ τὴ χαμένη σὲ τοῦτο τὸν τόπο ἀληθινή ζωὴ.

Ὅμως οἱ νέοι μεγαλώνουν, γίνονται ἄντρες, τελιώνουν τίς σπουδές τους, καὶ μπαίνουνε στὴν κοινωνία. Βλέπουνε ἀμέσως τὴν ἀντίδραση στὸ ἰδανικό τους, τὴ σκοταδερὴ ἀντιλήψη τῶν πολλῶν, κι ἀντὶς νὰ ἐνωθοῦνε, ν' ἀντιτάξουνε τὴ δύναμή τους

πού βγαίνει από τα πράματα, από την ιστορία, από την επιστήμη και την τέχνη, ένας ένας, σιγά σιγά κρυφά, λυγίζονται, κουνιούνται και από την κοινή γνώμη. Μια θέση που τους περιμένει, μια κοινωνική επιτυχία, ένα ανέδασμα ψηλότερα τους θαμπώνει, τους λωλαίνει και τους φέρνει στο σημείο ν' αποκηρύχουν με «έμεσο» τρόπο τις ιδέες τους. Αυτοί δεν είναι των άκρων, λένε. Βεβαίως ποιάς δεν αναγνωρίζει πώς πολλά πράματα κακώς έχουν. Να διορθωθούν σιγά σιγά, με τρόπο, με πολιτική! Η τέτοια τους σκέψη τους κάνει να πιστεύουν για σωστά τα διάφορα καμώματά τους, τις υποχώρησεις, τις αποκήρυξεις, και τους φέρνει μουνούχους πιά στο δρόμο του σιδηροδρόμου. Έτσι αναγκαστικά γίνονται ίδιοι τους οι επιτήδειοι, που νοιώθουν την κουταμάρα του κοσμάκη, που φανερώνονται στην κοινωνία σαν άντρες με νέες ιδέες, άοριστες πάντα κι ασυστηματοποίητες για το φόβο των Ιουδαίων, κοιτάζουν να περάσουν για ήρωες, φέρνοντας τις πράξεις που αποδείχνουν ίσια ίσια τη δειλία, το φόβο και την τρομάρα τους, για παραδείγματα γενναιοψυχίας και θυσίας στο Ίδανικό τους! Ένα φύσημα φτάνει, μια υπόσχεση, ένα δόλωμα για ν' απαρνηθούνε όλα τους.

Με τέτοιους χαρακτήρες, με τέτοιους αγωνιστάδες, έρχεται σήμερα να παλέψει ο Δημοτικισμός την τύφλα της προγονολατρίας και του σιδνισμού.

Ένας ύπουργός κηρύχνει την εγκατάλειψη και την υποχώρηση για φυσική αρχή στο δημόσιο βίο μας, δίχως να κάνει καμιά έντιμηση σε Βουλή και σε Τύπο. Φαινόμενα θλιβερότατα για την κοινωνία μας, για το Κράτος, για το Έθνος, για τη Φυλή. Μια φωνή διαμαρτυρίας ως άκουστη από τις στήλες του «Νουμά» που μέσα στον ώκεανό της ανελικρινείας και των ψεύτικων χαρακτήρων, της μιχτής πολιτικής και της μισής γλώσσας, αντιπροσωπεύει μόνος τον ίσιο δρόμο, σύμφωνα με τα παραδείγματα του μεγάλου Δασκάλου του, που οι κάθε λογής στενοκέφαλοι αναμορφωτάδες του σήμερα, είναι αδύνατο να νοιώσουν τη σημασία που έχει το πλάτος της διδασκαλίας του, όπως ξεπήδησε από το μεγαλήγορο «Ταξίδι» και ξαπλώθηκε σε έλο το έργο της ζωής του.

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

Ο λαός μας άνοητος δεν είναι. Κόφτει και κόφτει ο νους του. Άμα του δείξης το καλό, θα κάταψη, δε γίνεται. Λοιπόν έμεις να του δώσουμε βιβλία, έργα να του δώσουμε μεις, που να διη, που να καταλάβη τί αξίζει, κ' έτσι να μην τρέχουνε να παίρνουνε ή να κλέβουνε από δω κι από κει, έθνος να φανούνε αληθινό, να ξεπεράσουνε όλα τα έθνη.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ ΜΕΡΕΣ ΣΤΟ ΜΟΡΙΑ. - ΜΟΡΙΑΣ ΑΠΟ ΕΙΣ ΤΑΞΙΔΙ. (*)

ΣΤΟ ΤΡΑΙΝΟ

Μέσα στο τρένο άλλαξαμε γνώμη. Άντι στον Πύργο, να τραθήξουμε ίσια στην Όλυμπια. Ξεκουραζόμαστε τη νύχτα και την άλλη μέρα, το δειλινό, πηγαίνουμε στον Πύργο. Ο οδηγός του τρένου μας το σιδηροδρόμου και τον ακούσαμε.

Πέντε περίπου ώρες ταξίδι από την Πάτρα στην Όλυμπια κι ούτε τις κατάλαβα. Σά νερό κολήσανε. Μιλούσε ο κ. Πάλλης, και μιλούσε για χίλια δυο πράματα. Έδειχνε πως ήθελε να μου πει πολλά. Πληροφορίες να μου ζητήσει, συμβουλές να μου δώσει, να συζητήσει μαζί μου για λογής ζητήματα πολιτικά, κοινωνικά, φιλολογικά, για ετι ζήτημα μας συγκίνησε και θα μας συγκινεί. Η κουβέντα του σοβαρή, γιομάτη, καλοδεμένη. Λέξη περιττή καμιά. Όπως και στα έργα του. Τις πολυλογίες κουβέντες τις λέει ρητορείες. «Πάλι τις ρητορείες αρχίνησες», είναι φράση που τη συχνολέει Η φράση του καθάρια δημοτική. Όχι σαν και μας που ζούμε δω και μπηχνουμε σαν παλαύκια λέξεις καθαρευουσιάνικες και ξένες. Το παρατήρησα και σ' άλλους, μά περισσότερο στον κ. Πάλλη. Οι δικοί μας που ζουνε έξω, και μάλιστα σε μεγάλα ευρωπαϊκά κέντρα, μιλάνε πιδ ρωμαϊκά από μας. Δεν μπασταρδεύουν την κουβέντα τους.

Η κουβέντα του σοφή, σοβαρή μά κ' ευχάριστη. Όχι μονότονη. Κάθε άλλο. Διασκεδαστική. Όπως δεν του άρέσουν τάρθρα τα μακριά, έτσι δεν του άρέσουν κ' οι μακριές οι κουβέντες. Η μανία του το σύντομο, το ζουμερό, το επιγραμματικό. Κάθε θέμα το άγγίζει θαρρείς μ' επιγραμματική συντομία και δύναμη. Με δυο λόγια μπαίνει στην ούσια του και μ' άλλα δυο λόγια φτάνει στο συμπέρασμά του. Νά, και παράδειγμα. Μιλούσαμε για τους μιχτούς, για τους μισόγλωσσους. Ψυχάριστης έγω ίσαμε το μεδούλι, υποστήριξα πως βλάφτουν τον άγώνα, πως τον κωλώνουνε, πως δημιουργούν ανθρώπους άχαρχτήριστους, άκματήδες, ανελικρινείς. Πρέπει νάν τους χτυπήσουμε, τού είπα.

— Καλύτερα, μου παρατήρησε, νάν τους έχουμε μαζί μας. Πολεμάνε κι αυτοί τον όχτρο τον κοινό.

(*) Κοίταξε περασμένο φύλλο του «Νουμά».

Ρήχνουν κι αυτοί πέτρες καταπάνου του όταν έμεις τὸν πολεμάμε με ντουφέκια και με κανόνια.

— Καμιά φορά ἔμεις τὶς πέτρες τὶς ρήχνουμε και καταπάνου μας !..

— Δὲν ἔχεις δίκιο, παιδί μου !

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς του στὸ «Δὲν ἔχεις δίκιο», με ἔπεισε πὼς ἄδικα θάχανα τὰ λόγια μου. Εἶχε σκηματοισμένη τὴ γνώμη του πιά και τίποτα δὲ θὰ τοῦ τὴν ἔλλαζε. Πολιτικὴ παίζουσαν αὐτοὶ με τὸ ζήτημα, πολιτικὴ και μεῖς με δαύτους. Ἔτσι μᾶς σφῆρνε.

— Τί τὰ θές, μοῦ εἶπε ὕστερ' ἀπὸ λίγο. Οἱ μισόγλωσσοι οὔτε τέχνη θὰ καταφέρουν ποτέ, οὔτε ζωή. Κακὸ δικό τους κάνουνε. Ἄτεχνοὶ και ψόφιοι θὰ περάσουνε.

Τὸ βράδι στὸ ξενοδοχεῖο τῆς ἀρχαίας Ὀλυμπίας, γράφοντας σὲ κάπιο φιλικό μου πρόσωπο στὴν Πάτρα, τοῦ συνόψιζα τὸ σιδηδρομικό μας ταξίδι με δυὸ λέξεις: «Μάθημα ἐγκυκλοπαιδικό».

ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ

— Θὰ πάμε στὸ Μουσεῖο ; τονὲ ρώτησα τὸ πρωτὸ στὴν ταράτσα τοῦ ξενοδοχείου ποὺ πῖναμε τὸ γάλα μας.

— Χμ ! Θάνεβοῦμε πρώτα στὸ Κρόνιο. Κοίταξε τί ἔμορφο ποῦναι ! Κοίταξε τὸ Ρουφιό !... Ὅστοςο θὰ περάσουμε κι ἀπὸ τὸν κ. Ἑρμῆ νὰν τὰφίσουμε τὴ χάρτα μας !... Οἱ ἀρχαιοφίλοι δὲ μ'ἐνδιαφέρουν. Τὸ ἐναντίο, με θυμώνουνε, γιατί συλλογίζουμι τί εἶχαμε και τί ἀφίσαμε νὰ καταστραφεῖ. Δὲν εἴμαστε ποτέ ἀρετὰ ἄντρες νὰν τὸ ὑπερασπιστοῦμε...

Και τοὺς ἀρχαίους δὲ δὲν τοὺς ἔχει και σὲ τόση ὑπέληψη. Μεγάλα πράματα δὲν εἶγτουσαν κι αὐτοὶ οἱ μακαρίτες. Σὰν και μᾶς. Μπορεῖ και χειρότεροι. Ἐνας μεγάλος τεχνίτης, ἕνας μεγάλος συγγραφέας και ποιητής, σταθμὸς ἀξιοθάμαστος στὴ ζωὴ ἐνὸς ἔθνους. Πολυκαλά. Μιά κορυφή, νὰ ποῦμε. Μὰ δὲν πρέπει νὰ βλέπουμε μόνο τὶς κορυφές. Πρέπει νὰ ζητάζουμε και τὸ σύνολο, τὴ συμπερικυκλωσιὰ αὐτηνῆς τῆς κορυφῆς. Και ἡ ἱστορία μᾶς διδάχνει πὼς καθὼς και μεῖς, χανόντουσαν και κείνοι στὰ κομματικά, στὰ προσωπικά, συμφεροντολόγοι και μικρόχαροι, Ρωμαῖοὶ πάντα.

— Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ μας οἱ κατοπινοί, ὕστερ' ἀπὸ ἕνα δυὸ αἰῶνες, τὶς κορυφές θὰ δοῦνε, ἕναν Ψυχάρη λ. χ., ἕναν Παλαμά... Μὰ ἐσύ, ὁ σημερινός, κοίταξε ὀλόγυρά σου και πῆς μου ἂν τὸ ἔθνος τὸ σημερινό, τὸ σύνολο νὰ ποῦμε, στέκεται στὸ ἴδιο

ψυχικό και πνευματικό ἐπίπεδο τοῦ Παλαμά.

Φυσικά. Ἄν ἔβγαλε ἡ ἀρχαιότητα ἕνα Σωκράτη, μὴν ξεχνάμε πὼς οἱ συγκαρινοὶ του τονὲ φαρμακώσανε και μὴν ξεχνάμε ἀκόμα πὼς ὁ Ἄριστείδης, γιατί εἶτανε δίκαιος, ἐξορίστηκε. Εἶχε σωρὸ Πατσουράκουσ και ἡ ἀρχαιότητα.

ΟΙ ΔΑΣΚΑΛΟΙ (*)

Καταχάρηκε σὰν ἔμαθε, τὴ νύχτα κιάλας, μόλις ἀράξαμε στὸ ξενοδοχεῖο, πὼς ὕστερ' ἀπὸ δεκαπέντε μέρες θάρχόντουσαν τρακόσοι δημοδασκάλοι στὴν Ὀλυμπία.

— Πρέπει νὰ βρεθοῦμε και μεῖς ἐδῶ κείνη τὴ μέρα. Φαντάσου ἔμεις ἀνάμεσα σὲ τρακόσους δασκάλους ! Μὰ θᾶναι τὸ ἁμωρρότερο ἔργο τῆς ζωῆς μου αὐτό !

Κι ἀμέσως παράγγειλε στὸν ξενοδόχο νὰ μᾶς κρατήσκει δυὸ κάμαρες γιὰ κείνη τὴ μέρα.

— Νὰ σοῦ τὶς πλερώσω μάλιστα κι ἀπὸ τώρα, τοῦ εἶπε.

— Πρέπει νὰ τοὺς κᾶνω ἐπίγραμμα. Οἱ τριακόσοι ἐν Ὀλυμπία. «Ὁ ξεῖν' ἀγγέλλειν Μιστριώτη...» Θὰν τὸ γράψω και τοῦ Ἐφταλιώτη νὰ χαρεῖ... Ἐνα δυὸ βαρέλια κρασί τοὺς τὰ κερνώσα. Σῶνει νὰν τὸ δεχόντουσαν. Γιὰ συλλογήσου το νὰ δεῖς μετρημένους τρακόσους δασκάλους !

Και γελοῦσε και χαιρότανε κι εἰς ἔλεγε :

— Πρέπει νὰν τοὺς τὸ σκαρώσω ἀπὸ τώρα τὸ ἐπίγραμμα. Νὰν τῶχουμε ἔτοιμο στὴν ὥρα του.

Και τὸ σκάρωσε. Στὸ τραῖνο, ἔταν πηγαίναμε ἀπὸ τὸ Λιοντάρι στὴν Τριπολιτσά, τῶγραψε με μολύδι στὸ περιθώριο μιανῆς Καλαματιανῆς φημερίδας ποὺ βρέθηκε στὴν τσέπη του και μοῦ τῶδωσε χαμογελώντας :

— Νά, τὸ ἐπίγραμμα γιὰ τοὺς τρακόσους !

Τὸ τραῖνο κουνιότανε, τὸ μολύδι δὲν ἔγραφε καλὰ κ' ἔτσι δὲν μπόρεσα και νὰν τὸ καλοδιαβάσω. Εἶπε νὰν τὸ ξεσηκώσει με μελάνι στὴν Τριπολιτσά, μὰ τὸ ξέχασε. Ἄξιζε ὡστόσο νὰ δημοσιευτεῖ καμιά μέρα.

(*) Κοίταξε και σελίδα 451 (Οἱ δασκάλοι στὴν Ὀλυμπία — Ἡ γνώμη τοῦ κ. Πάλλη) και σελίδα 465 (Ὁ κ. Πάλης στὴν Ὀλυμπία).

ΑΓΛΩΣΣΟΙ

Στὸ Κρόνιο ἀνεδήκαμε σκαρφαλωτά. Ὅχι ἀπὸ τὸ δρομάκι ποὺ ἀνεβαίνει ἕλος ὁ κόσμος. Ὁ κ. Πάλλης δὲν ἀγαπάει τὴν «πεπατημένην». Θέλει δικούς του δρόμους πάντα νάνοιγει, δυσκολανέδατους. Κ' ἔτσι εἶδαμε καὶ πάθαμε νὰ φτάσουμε στὴν κορυφή! Ὡστόσο φτάσαμε. Δυὸ τρεῖς φορές κιντύνεψε νὰ πέσει.

— Στὴν ὀργή, κόντεψα νὰ πέσω καὶ θάσπαζε ἡ μηχανή μου!

Γιατὶ κρατοῦσε πάντα μαζί του καὶ μιὰ φίνα φωτογραφικὴ μηχανούλα· αὐτὴ ἔτρεμε μὴν τοῦ σπάσει. Ἄν ἔπεφτε καὶ σακατεθότανε, πεντάρα δὲν ἔδινε.

— Πῶς τὸ λένε αὐτὸ τὸ βουνό, κερά; ρώτησε μιὰ χωριατοπούλα σὰ ζυγώναμε στὸ Κρόνιο.

— Κρόνιο!

— Μὰ ἔτσι τὸ λὲς ἐσύ; Κρόνιο; Ἔτσι τὸλεγε ἡ μάννα σου, ὁ παππούς σου, οἱ χωριανοὶ σου;

— Νά, τὸ λένε καὶ Καταρράχι!

— Ἄ, γειά σου! Καταρράχι, βέβαια!

Ἐπειτα κατεθήκαμε καὶ στὸ χωριό. Νὰ δοῦμε καὶ τοὺς χωριανούς. Τὸν κ. Ἐρμῆ τὸν ἀφίσαμε γιὰ τὸ γυρισμό.

— Πρῶτα τοὺς ζωντανούς, μοῦλεγε, καὶ ὕστερα τοὺς μαρμαρένιους!

Μπήκαμε σ' ἓνα μαγαζάκι. Μᾶς τριγυρίσανε μερικοὶ χωριάτες. Μᾶς κοιτάζανε μὲ περιέργεια. Ὁ κ. Πάλλης τοὺς κέρασε. Ἄν ἔχει περηγητές, σίγουρα ἄποψήφιοι θάμαστε, ἀφοῦ κιόλας κερνούσαμε. Ἄνοιξαμε κουβέντα μαζί τους. Ὁ κ. Πάλλης τοὺς ζητοῦσε πληροφορίες γιὰ τὴ σταφιδα. Μιλοῦσανε ἔλοι, μὰ ὁ μπακάλης κυριαρχοῦσε. Ἄμα μιλοῦσε αὐτός, οἱ ἄλλοι σωπαίνανε. Καὶ τᾶλεγε «περὶ διὰ γραμμάτων» ὁ θεομπαίχτης.

— Οἱ νόμοι τῆς σταφιδῆς δὲν ἐφαρμόζονται!

Σὰ βγήκαμε ἀπὸ τὸ μπακάλιο, ὁ κ. Πάλλης θυμήθηκε τὸ σταφιδῆς καὶ τὸ ἐφαρμόζονται καὶ μοῦ εἶπε ἔχει περιγελαστά, μὰ σοδαρὰ καὶ λυπημένα.

— Οἱ δασκάλιοι σηκώνουν τὴ γλώσσα ἀπὸ τὸ λαὸ καὶ δὲν τοῦ δίνουν ἄλλη. Τὸν ἀφίνουνε δίχως γλώσσα, ἄγλωσσο.

Τὸ λυπητερὸ αὐτὸ φαινόμενο τὸ παρατηρήσαμε καὶ ἄλλοῦ. Ἄπειρα τέτια σημειώσαμε. Γιωματό τὸ ταξιδιώτικο καρνεδάκι μου. Στὸν Πύργο τὸ γκαρσόνι τοῦ ξενοδοχείου, σὰν τὸ ρωτήσαμε τί θὰ φάμε, μᾶς εἶπε:

— Ὁ κατάλογος τῶν φαγητῶν εἶναι πολυαρκής!....

Κάτου στὸ σιδεροδρομικὸ σταθμὸ, ποὺ τὸ τραῖνο ἀργοῦσε ναρθεῖ ἀπὸ τὴν Πάτρα, ἀκούσαμε τὸ περίφημο: «Τὸ τραῖνο καταστερεῖ» = καθυστερεῖ.

Στὴ Σπάρτη, ὁ κ. Πάλλης ἀκούσε ἀπὸ τὸ μπαρμπέρη τὸ «Καθυστεροῦμεν συγκοινωνία» = μένουμε πίσω στὸ ζήτημα τῆς συγκοινωνίας.

Στὸ Αἰοντάρι ἀκούσαμε ἀπὸ τὸν κ. Ἐρωτα (ἕναν κύριο δηλ. ποὺ θὰν τονὲ γνωρίσουμε παρακάτου καλύτερα) τὴ «στενοκεφαλία».

Στὴν Τριπολιτσά τὸ γκαρσόνι τοῦ ξενοδοχείου μᾶς μίλησε γιὰ τοὺς «περηγητόρους». Κι ἄλλα τέτια ποὺ μᾶς πείσανε πῶς ἡ καθαρεύουσα εἶναι ἡ φ(θ)ισικὴ γλώσσα τοῦ Ρωμιοῦ.

Ἀλήθεια, κ. Χατζηδάκη, γιὰ νὰ μὴν τὸ ξεχάσω, στὸ Αἰοντάρι, κάτου στὸ σταθμὸ, ὁ γεροκαφετζῆς μᾶς παίνεψε πολὺ τίς γάλισές του. Ἄν εἶχε κι ὄνισες θὰ μᾶς μιλοῦσε καὶ γιὰ δαῦτες.

— Εἶναι τετράπαχες οἱ γάλισές μου!

(Ἐπολοῦθε)

T.

ΚΥΡΙΕ ΛΑΓΟΠΑΤΗ, ΓΙΝΕΣΑΙ ΣΥΝΕΝΟΧΟΣ ΤΟΥ ΣΥΚΟΦΑΝΤΗ ΜΙΣΤΡΙΩΤΗ.

Δὲ φταίει πιά ὁ Μιστριώτης, δὲ φταίει ὁ Πατσουράκος, δὲ φταίει ὅσοι βρίζουν καὶ συκοφαντοῦνε τοὺς δημοτικιστάδες ἀδιάντροπα. Ὑβριστὴς καὶ συκοφάντης σήμερα εἶναι ἡ Κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ. Καὶ εἶσαι εἰσηγητὴς αὐτῆς τῆς ἐπιτροπῆς, κ. Λαγοπάτη, καὶ μὲ τὴν ἐγκληματικὴν σιωπὴν σου γίνεσαι συνένοχος τοῦ Μιστριώτη, γίνεσαι συνένοχος τοῦ κάθε συκοφάντη καὶ ὕβριστή. Εἶσαι ὁ ἠθικὸς ἐργάτης, ἐσὺ καὶ ἡ Κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ, τοῦ ὅτι ἐγινε προχτές, τὴν Πέμτη, στὰ λαϊκὰ θεωρεῖα τῆς Βουλῆς. Ἴσως γίνουν καὶ χειρότερα, ἴσως χυθεῖ καὶ αἷμα, καθὼς φοβέρισε κι ὁ κ. Βάρνης. Καὶ γιὰ τὸ αἷμα ἐσὺ θὰ εὐτύνησαι.

Ἐμεῖς εἶπαμε καὶ λαλήσαμε καὶ νίδουμε τὰ χέρια μας πιά. Δὲν ἔχουμε καμιὰ διάθεση, καὶ δὲν εἶναι καθόλου εὐχάριστη δουλιὰ γιὰ μᾶς, νὰ σοῦ θυμίζουμε κάθε μέρα τὸ χρέος σου. Καιρὸς νὰ τὴν πάρει πιά πάνου τῆς αὐτῆς τῆς δουλιὰς ἡ συνειδησὴ σου. Ἐλπίζουμε νὰ μὴν κοιμάται κι αὐτὴ. Ἐλπίζουμε πῶς κάθε φορὰ ποὺ θὰ μπαίνεις στὴ Βουλὴ θὰ σοῦ θυμίζει τὸ χρέος σου καὶ θὰ σοῦ βροντοφωνάζει.

— Κύριε Λαγοπάτη, δὲν εἶναι τίμα ἡ συμπεριφορὰ σου. Κύριε Λαγοπάτη, στ' ἔνομα τῆς Δικαιοσύνης, φανέρωσε τί ἀνακάλυψε ἡ Ἐπιτροπὴ!

ΚΑΤΡΑΚΥΛΙΣΜΑ (*)

Διαβάξω με τόν τίτλο αυτό ένα χρονογράφημα στην «Ακρόπολη» της 21 'Οκτ. Τάχει ο χρονογράφος με κάτι ποιήματα που δημοσιεύτηκαν στο «Νουμά» και ξεσηκώνει μερικά κομμάτια τους, για να μάς δείξη τη διανοητική και τη γλωσσική τους ακαταστασία και παραξενιά και, σά φίλος της δημοτικής, όπως διατείνεται πως είναι, φανερώνει την αγανάχτησή του για τὰ τέτα μωρολογήματα, που θά τὰ φορτώνη ο κόσμος στη βράχη της δημοτικής, και ξεφωνίζει τελειώνοντας «'Αλλά ἐπὶ τέλους, κύριοι.....», βέβαια για να δείξη πως σώθηκε πειὰ ἢ ὑπομονή του και να συστήσῃ προσοχή.

Τὸν πόνο και τὴν αγανάχτηση αὐτὴ τὰ δικαιολογῶ, γιατί ξέρω πως μερικῶν ἐγκεφάλων παράξενα προϊόντα γίνονται αἰτία να σέρνεται στη λάσπη και να ποδοπατιέται ἡ ἐθνική μας γλῶσσα ἀπὸ κάτι καλοθελητάδες ἢ ἀπὸ τὸ ἀνίδεο κι ἀσυλλόγιστο πλήθος.

Τὸ ἀσυλλόγιστο πλήθος μ' ἀρχηγὸ τὸ Μιστριώτη μεταχειρίζεται τὴν ἀκόλουθη λογική: 'Ο Α ἢ ὁ Β γράφει ἀνοησίες ἢ μεταχειρίζεται λέξεις που δὲν τις ξέρουμε ἢ που δὲ μάς ἀρέσουν. 'Αλλά ὁ Α ἢ ὁ Β κηρύχνει πως εἶναι φίλος τῆς δημοτικής. Κρέμασμα λοιπὸν τῆ δημοτικῆ! Δηλ. τοῦ φταίει ὁ γάϊδαρος και δέρνει τὸ σαμάρι... Καί γι αὐτὸ ἔχει δικιο ὁ χρονογράφος μας νάγαναχτῆ, ἔταν παρέχεται τροφή για τὴν ἀλογία τοῦ μιστριώτικου πλήθους.

Ἔτι ἔκεινο πὸς φοδᾶται εἶναι ἡ λογική τοῦ πλήθους, και ὅτι ἐπομένως ἀναγνωρίζει τὴ στραβάδα τῆς λογικῆς αὐτῆς, εἶναι φανερό, γιατί ἀλλοιῶς, ἂν δηλ. εἶχε τὴν ἰδέα πως τὸ πλήθος κρίνει σωστὰ και βάζει τὸ κάθε πρᾶμα στη θέση του, δὲ θά φοβοῦτανε μήπως πάθη τίποτα ἡ δημοτικὴ με ὁσοδῆποτε ἀνοησίες πνευματικῆς και γλωσσικῆς και ἂν δημοσίευε ὁ «Νουμάς» ἢ ἔποιο ἄλλο περιοδικὸ και δὲ θά εἶχε λόγο ἢ αγανάχτησή του.

*'Ας δοῦμε τώρα, πως λογικεύεται ὁ ἴδιος.

Τὰ ποιήματα που τονὲ χόλιασαν δὲν τὰ διάβασα και γι αὐτὸ δὲν ξέρω, ἂν τὰ κρίνει δίκια ἢ ἀδικα. Κι ἀπὸ τὰ κομμάτια που ξεσηκώνει δὲν μπορῶ να μορφώσω γνώμη, πρῶτο γιατί εἶναι μικρά, και δεύτερο γιατί, μοῦ φαίνεται, κι ὁ τυπογράφος ἀθελά του συντέλεσε να παραμορφωθοῦνε. Παραδέχομαι ὅμως

για σωστὴ τὴν κρίση του. 'Ο ποιητῆς, λέει, τοῦ «Νουμά» μάς παρουσιάζει «πνευματικὰ κατρακυλίσματα και γλωσσικὰ ἐκτρώματα ἀηδῆ». Πολὺ καλά. Ὑστερ' ἀπ' αὐτό, ὁ κοινότατος νοῦς, που βλέπω στὸ προηγούμενο φύλλο τῆς «Ακρόπολης» να μάς τὸν προηγούμενο φύλλο τῆς «Ακρόπολης» να μάς τὸν εὐχεται ὁ Γερμανὸς ὑδραυλικὸς Ἑρτζμπεργ, μοῦ φαίνεται πως θά ἔκανε τὸν ἀκόλουθο συλλογισμό: Οἱ πνευματικῆς και γλωσσικῆς ἀνοησίες πρέπει να χτυπιοῦνται, γιατί δηλητηριάζουν. Τὰ ποιήματα τοῦ Α περιέχουν τέτοιες ἀνοησίες. Λοιπὸν τὰ ποιήματα τοῦ Α (ἢ τὸ πολὺ πολὺ κι ὁ ἴδιος ὁ Α, ἂν ὑπάρχουν κι ἄλλοι λόγοι) πρέπει να χτυπηθοῦν.

Κατὰ τὴν κοινὴ λοιπὸν λογικὴ δὲν εἶχε να κάνη τίποτ' ἄλλο ὁ χρονογράφος μας παρά να χτυπήσῃ τὰ ποιήματα που δὲν τοῦ ἄρεσαν ἢ ἔστω και τὸν ποιητὴ και να διδάξῃ τὸ πλήθος ὅτι οἱ ἀνοησίες αὐτῆς δὲν ἔχουν καμμιά σκέση με τὴ δημοτικὴ.

Αὐτὸς ὅμως συλλογίστηκε ὡς ἑξῆς: **Τ' ἀνόητα δημοσιεύματα βλάπτουν τὸν ἀγῶνα τῆς δημοτικῆς και πρέπει να χτυπιοῦνται. 'Ο Α δημοσιεύει ἀνόητα πράματα. Συμπέρασμα: Κατακεφαλιάς à la Καραγιώζη κατὰ τοῦ Ψυχάρη και τοῦ Πάλλη.**

Τὸ συμπέρασμα ὅμως τὸ δικὸ μου εἶναι ὅτι ὁ ἐπικριτῆς ἀκολουθεῖ λογικὴ (ἀλογία δηλ.) χειρότερη ἀπ' τὴ λογικὴ τοῦ Μιστριώτικου πλήθους. Μολαταῦτα ἀπὸ συγκατάβαση ἄς τὸν βάλουμε πλάγι με τὸ Μιστριώτη, ἄς τὸν ποῦμε κατὰ τὴ δικὴ του φράση «Μιστριώτη τῆς δημοτικῆς», ἀφοῦ τὴν ἀγαπάει, λέει, τὴ δημοτικὴ.

Και για να κατρακυλίσω στὸ συμπέρασμα μου, ἀφοῦ και τὸ δικὸ μου ἄρθρο ἐπιγράφεται κατρακυλισμα, συλλογιέμαι και τὰκόλουθα: Ἄν ὁ χρονογράφος τῆς «Ακρόπολης» δὲν ὑποκρίνεται, δηλ. ἂν συλλογιέται πραγματικὰ ἔτσι ὅπως γράφει, τότε, καθὼς εἶπα, τοῦ εἶναι συγκατάβαση ἀκόμη και ὁ χαρακτηρισμὸς «Μιστριώτης τῆς δημοτικῆς». Νάντιτάξῃ ὅτι χτυπάει τὸν Ψυχάρη και τὸν Πάλλη, γιατί τοὺς νομίζει αἰτιους τῆς ἀνοησίας τοῦ Α, δὲν μπορεῖ. Πρέπει να δείξη πρῶτα τίποτα μεγάλα και τρανὰ «πνευματικὰ κατρακυλίσματα και γλωσσικὰ ἐκτρώματα ἀηδῆ» τοῦ Ψυχάρη και τοῦ Πάλλη και ναποδείξῃ με ποιὸν τρόπο αὐτὰ εἶναι τὰ πραγματικὰ αἰτία τῶν ἀνοησιῶν τοῦ Α. Οἱ δυὸ λέξεις που παραθέτει, «Πάσκατα» και «καταπότια» δὲ μάς δείχνουν τίποτα, και για τὴν πρώτη ἀμφιβάλλω πολὺ ἂν τὴν ἔγραψε ὁ ἕνας ἢ ὁ ἄλλος· ἐγὼ δὲν τὴν ἀπάντησα σὲ ὅσα δικά τους διάβασα. Τὸ «καταπότι» τὸ μεταχειρίζεται ὁ Πάλλης, ἀλλὰ δὲν εἶναι δικὴ του λέξη, εἶναι ἑλληνικὴ, και, ἂν τυχὸν ἔχη ἄδικο να τὴ μεταχειρίζεται με τὴ σημασία που τῆς δίνει—πρᾶμα συ-

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ». Τὸ λάβαμε τὴν περασμένη βδομάδα μα δὲν εἶχαμε τόπο νὰ τὸ δημοσιέψουμε.

ζητήσιμο—, ένας που σέβεται όχι τον Πάλλη, αλλά τον ίδιο τον έαυτό του, ποτέ δε θα πετροβολήση τον Πάλλη μ' ένα «καταπότι». Έξον πειά αν παίζουμε τό τόπι.

Άφου λοιπόν χωρίς ναποδείξη την ένοχή τους βρίζει τον Ψυχάρη και την Πάλλη, θα πη ότι τους νομίζει έτσι «άπ' τὸ Θεὸ» αἴτιους κάθε διανοητικής παράκρουσης που παρουσιάζεται στὸ Ρωμαϊκό. Και λοιπόν έχει προλήψεις αὐτὸς κῦστερα τις προλήψεις του αὐτὲς τις σκορπίζει ἀπλόχερα και ἀπὸ τρίποδος, νὰ τις χάψη ὁ κόσμος ὁ ἑλληνικός και νὰ τριποδίσῃ σὰν τὸ γέρο τὸ μυαλό του ἢ και νὰ τετραποδίσῃ σὰν τὸ μωρὸ παιδί. Ἐθνική ἐκδούλευση κι αὐτή, ἔπως εἶναι Ἐθνική και τοῦ Μιστριώτη.

Ἄν πάλι ὑποθέσουμε πὸς ὑποκρίνεται σὲ δσα γράφει, πὸς ἐνῶ δὲν έχει σὲ κακήν ὑπόληψη τοὺς ἀνθρώπους που βρίζει, τοὺς τσαλαπατάει ἀπὸ κάπιο πάθος που τοὺς έχει ἢ ἀπὸ ὑστεροβουλία νάρεση σ' ἄλλους ἢ γιὰ τὴν ἔρμη πεντάρα, που τὴ δίνει ὁ κόσμος εὐκολώτερα θταν βρίζονται μερικά πρόσωπα δίκια ἢ ἀδίκια, τότε ἡ πράξη του, μοῦ φαίνεται, πρέπει νὰ χαρακτηριστῆ ὡς συκοφαντία, ἠθικὴ δολοφονία, ἀναντρία, ἀνιθικότητα ἢ κακοῦθεια και τὰ τέτλια. Ἄς διαλέξῃ. Κι ἀκόμη ἄς μᾶς πῆ, ἀν θέλῃ, τί χαραχτῆρες κι ἀνδρισμὸ και λεύτερο νοῦ μποροῦμε νὰ ἐλπίζουμε ἀπ' αὐτὸ τὸ ἔθνος, ἀφου οἱ νεώτεροι και πειὸ φωτισμένοι τάχατες δημοσιογράφοι του τὸ διδάσκουνε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο...

Οὔτε μὲ τὴν ὑπόθεση διτ ἔγραψε δσα ἔγραψε ἔτσι ἀψήφιστα, γιὰ νὰ γίνῃ κουδέντα και χρονογράφημα, στέκεται καλὰ ὁ φίλος μας. Γιατί και τότε κοντὰ στὴν πρόληψή του ἢ στὴν κακοῦθειά του θα σύρῃ μαζί και τὴν κατηγορία τῆς ἀσυλλόγιστης φλυαρίας, θα χαρακτηριστῆ ἔμπορος κακοῦθικης φλυαρίας. Και φανταστῆτε, ένας τέτιος ἀνεμόμυλος πάλι, νὰ εἶναι δάσκαλος τῆς κοινωνίας και νὰ μαγαρίζῃ ὅλα τὰ ζητήματα. Θὲς γλωσσικὸ ζήτημα, θὲς φιλολογία, θὲς σοσιαλισμὸ, θὲς θρησκεία, διτ θὲς. Ἀὲν περιορίζονται τούλάχιστο οἱ τέτιοι στὰ «Πίτ-νικ τῆς Βουλῆς» και στὸν «Τσάκιτζη»;

Γιὰ νὰ τελειώνω ἀφίνω ἀσχολίαστο τὸ θράσος τοῦ ἀνθρώπου που, ἐνῶ ξεφουρνίζει τις ἀηδέστατες αὐτὲς γλωσσικὲς σαλάτες: «ἐπήραμε ἀπὸ ἑλα... ὡς ὄλων ὄντων τῶν Ἱδιων... διοργανοὶ προπαγάνδαν... συμμουρλαίνεται... νὰ παθαίνῃ φάρσες παρομοίας... κατατροπωθέντος τοῦ Μιστριώτου ὑφ' ἔλου... παλουκώνοντες και τσακίζοντες και θραύοντες... μᾶς τὴν ἐβγάλανε και παλαθὴ κτλ.» ξεφωνίζει σύγχρονα πὸς εἶναι φίλος τῆς δημοτικῆς!

Πὸς καταρακυλοῦν ἀλήθεια μερικοί...

ΝΕΟΣ ΟΔΥΣΣΕΥΣ

Τράβα καράβι στ' ανοιχτὰ και τις Σειρήνες δέξου
Γλυκόφωνες, λαμπρόστηθες στὰ ξάρτια σου ν' ἀράξουν.
Κι ἀφίστε με στὴν κουκουστή, συντρόφοι μου, νὰ βλέπω.
Θέλω τ' αἰτιά μου ὀλιάνοιχα κ' ἐλεύτερα τὰ χέρια.

Τράβα καράβι κ' εἶμαι ἐγὼ που τρικυμιὲς χαλίστρες
Ἐδιάβηκα και ἔξφυγα τοῦ χάρου τὸ πελέκι.
Και τις Σειρήνες ἀψηφῶ, ποθῶ νὰ τις ἀκούσω
Κι' ἄς μοῦ συντάξουν θάνατο μὲ χαμογέλιο πλάνο.

Τοῦτο τὸ χάρο νικητῆς ἐγὼ ἄν τὸν δρασκελίσω,
Γερὸ καράβι μου, ἄπλωνε περήφανα πανιά
Και τράβα ὀμπρὸς πλατύστηθο και μὴ ζητᾶς ν' ἀράξης
Γιατί γιὰ σὲ δὲ βρίσκεται ἰσάξια ἀκρογαλιά.

ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΔΗΠΛΑ

ΣΕ ΦΥΛΛΟ ΧΥΝΟΠΡΟΥ

Ἔσένα δὲ σέγκρέμισαν βορριάς κι ἀνεμοζάλῃ
ἕνα γοργόφτερο πουλί που ἦρθε νὰ τραγουδήσῃ
σῆσιξε κ' εἰνάχτικες μ' ἀνάλαφρο ἕναν ἦχο
σὰ νῆσουν ἀναστειγμὸς στοῦ τραγουδιῦ τὸ στίχο.
Εὐτυχισμένο δυὸ φορές τοῦ χυνοπάρου φύλλο
που πέφτοντας δὲ σύρθηκες στὸ χῶμα, μόν' σὲ πῆρε
στὸ διάβα του πονετικὸ τρεχούμενο νεράκι
μαννούλας κλάμ' ἀσάπαστο κι ὄλο γιὰ σένα δάκρυ
και σὲ γοργοταξίδεψε τοῦ τάφου σου ὡς τὴν ἄκρη.

X. ΒΑΡΛΕΝΤΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΙΔΑ — «Ὅσοι ζωντανοὶ» δρ. 2 (γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ φρ. 2,25).

Γ. Ν. ΑΒΑΖΟΥ (Judas Errant) «Ἄγκιθια και τριτόλοιο» δρ. 1 (γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ φρ. 1,25).

OSCAR WILDE — «DE PROFUNDIS» μετάφρ.
Ἄλεξ. Μαρπουτζόγλου δρ. 2 (γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ φρ. 2,25).

VERNON LEE — «Ἡ Ἀριάδνη στὴ Μίνουα», δρᾶμα σὲ πέντε πράξεις (μετάφραση Στέφ. Πάργα) δρ. 1 (γιὰ τὸ ἐξωτερ. φρ. 1,25).

ΑΓΡΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ «Ἡ μουσικὴ διὰ τῶν αἰώνων» λεφ. 50.

➤ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΜΑΣ ➤

Πάλι φιγουράρησε τὸ κόκκινο ζουνάρι τοῦ κ. Πατσουράκου μέσα στὴ Βουλῆ. Εἶταν Πέμπτη, 28 τοῦ Ὀχτώβρη καὶ ὦρα ὥσει ἐβδόμη τῆς νυκτός, ὅταν ἔ ἀκατάβλητος καὶ ἀδιάλλατος ἐκ Λακωνίας ἀεροκόντος ἀνέβηκε στὸ ἐθνικὸ βῆμα νὰ καυτηριάσει τὸν καθηγητὴ κ. Σίμ. Μενάρδο καὶ τοὺς μαλλιαροὺς. Κ' ἐδόθησαν ἑ βροτὴν ἀγαθός·

— Δὲν εἶναι καθηγητῆς στὴν Ὁξφόρδη ὁ Μενάρδος, μὰ λέκτωρ (κουκουρίκου!). Κι ὄχι μόνον λέκτωρ μὰ καὶ μαλλιαρός. Κι ὄχι μόνον μαλλιαρός μὰ καὶ ἀδαῆς τῆς ἀρχαίας ἐλλ. φιλολογίας ἢ ἐκλήθη νὰ διδάξῃ.

Κι ὁ κ. Πατσουράκος «ἀναγινώσκει περιγραφήν τοῦ Λονδίνου ἐκ βιβλίου τοῦ κ. Μενάρδου. Ἡ περιγραφή γραμμμένη κατὰ τὸ Μυριανθούσειον «ἄμαξες, καρότσες καὶ γαλάδες» προκαλεῖ τὴν θυμηδίαν τῆς Βουλῆς» («Χρόνος», 16 Ὀκτ. σελ. 6).

Δὲν τονὲ σώνει ἔμως ὁ Μενάρδος τὸν κ. βουλευτή. Θέλει νὰ φάει κι ἄλλους, ἔ ἀχέρταγος. Καὶ ρήχεται καὶ τοῦ ἔρμου, τοῦ Ἡλία Σταύρου.

— «Ἐν Ἀθήναις ὑπάρχει ἐν οἰκοτροφείον διὰ τὰ ὄρφανὰ τῶν Ἑλλήνων τῆς Μακεδονίας καὶ ἐκλήθη νὰ διδάξῃ εἰς αὐτὸ τὰ πρῶτα γράμματα ὁ Ἡλίας Σταύρου, περὶ τοῦ ὁποῦ θεωρῶ περιττὸν νὰ ἐμιλήσω» (!)

Τὸ «περιττὸν νὰ ἐμιλήσω» ἐδῶ σημαίνει πὼς δὲν εἶχε νὰ πει καὶ τίποτις ὁ κ. βουλευτής. Ἄν εἶχε νὰ πει, θὰν τῷ λεγε. Νᾶσαστε βέβαιον.

Ὁ κ. βουλευτής τὰ παίρνει ὄλα σῆαρνα καὶ καταγγέλλει γιὰ μαλλιαρὸ καί... τὸν κ. Μπενάκη (!), γιὰτὶ, λέει, σὲ μιὰ ἐγκύκλιό του μεταχειρίστηκε τίς μαλλιαρὸς λέξεις φασόλια, ρεζίθια, κουκιά, παραβαίνοντας ἔτοι ρητὴ διάταξη τοῦ Συντάγματος, «δρίζουσιν ὅτι ἐπίσημη γλῶσσα εἶναι ἐκείνη ἐν τῇ ὁποίᾳ συντάσσονται οἱ νόμοι τοῦ Κράτους» καὶ οἱ λόγοι τοῦ Πατσουράκου.

—><—

Χρόνια τώρα ταχτικά, κάθε χρονιά, τούτη τὴν ἐποχὴ, ξεσπαθώνουν οἱ γλωσσαμύοντες κατὰ τῆς Δημοτικῆς. Τὴν ἀφορμὴ φέτος μᾶς τὴν ἔδωσε ὁ Πατσουράκος καὶ νά, ἀμέσως οἱ ἐθνικὸς ἐφημερίδες ξεσπαθώσανε.

Ὁ «Χρόνος» (29 τοῦ Ὀχτώβρη, σελ. 1) δημοσιεύει τὸ ἀκόλουθον ἄρθρον:

«Δὲν γνωρίζομεν ποῖον ἀποτελέσμα θὰ ἔχῃ ἢ ἐπὶ τῆς πληρώσεως τῶν Πανεπιστημιακῶν ἐδρῶν συ-

ζήτησις ἐν τῇ Βουλῇ. Ἄν εἶνε ἔμως ἀληθὴς ἢ εἰ-
δησις, ἔτι ἢ Κυβέρνησις πρόκειται ν' ἀπολύσῃ τὸν
μόλις διορισθέντα καθηγητὴν τῆς Ἀρχαίας Φιλολο-
γίας κ. Μενάνδρον, ἃς εἶνε εὐλογημένη ἢ σιγμὴ,
καθ' ἣν ἀνεκινήθη τὸ ζήτημα τοῦτο. Δὲν μᾶς ἐνδι-
αφέρει ἔάν ὁ κ. Μενάρδος εἶνε καθηγητῆς ἢ λέκ-
τωρ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης. Ὁ τίτλος δὲν
ἀποτελεῖ πάντοτε ἀσφαλῆ ἀπόδειξιν καὶ τῆς ἐπιστη-
μονικῆς ἀξίας. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον προέχει εἶνε τὸ ἀ-
ποκαλυφθὲν καὶ βεβαιωθὲν, ἔτι ὁ κ. Μενάρδος εἶνε
μαλλιαρός, συγγραφέας μάλιστα εἰς χυδαϊκὴν γλῶσ-
σαν. Ἀποτελεῖ ἐπομένως ὑβρὶν κατὰ τοῦ Πανεπιστη-
μίου, ῥάπισμα κατὰ τοῦ μόλις ψηφισθέντος Συντάγ-
ματος, τοῦ ὁρίζοντος τὴν ἐπίσημον γλῶσσαν τοῦ
Κράτους, ὁ διορισμὸς μαλλιαροῦ καθηγητοῦ εἰς ἔ-
δραν, τὴν ὁποῖαν κατεῖχεν ὁ εὐγενὴς σημαιοφόρος
τοῦ ἀγῶνος ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς γλώσσης κ. Μιστριώ-
της».

Τὸ «Σκρίπ» ἐπιστρατεύει καὶ τὸν ἀπόμαχο
γλωσσαμύοντα Μιστριώτη καὶ δημοσιεύει («Σκρίπ»
31 τοῦ Ὀχτώβρη, σελ. 1) ἕνα ἰντερβιὺ μᾶζι τοῦ
διασκευαστικώτατο.

Πρῶτα πρῶτα ὁ μπαρμπα-Γιῶργης παραπονί-
ται πὼς «ἐπαύθη ἐν τῇ ΑΚΜΗ τῆς διανοητικῆς
μου δράσεως», κ' ἔπειτα ἔχει τὴ γνώμη πὼς «ὁ κ.
Μενάρδος θέλει προσκρούσει καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν.
Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἦλθεν εἰς τὸ γραφεῖόν μου κύ-
ριός τις, ὅστις (ὅς τις, ὅστις — τί μουσικὴ!) ἐπέ-
δειξέ μοι περιοδικὸν τι, ἐν ᾧ ἔγραφεν ὁ κ. Μενάρ-
δος. Ἐν τούτῳ παρετήρησα ὅτι ἡ γλῶσσα αὐτοῦ
ὀλίγον διαφέρει τῆς τῶν χυδαϊστῶν καὶ ὅτι μετὰ
καταφρονήσεως λέγει περὶ δύο ἐξεγέρσεων τοῦ Ἑλ-
ληνικοῦ κατὰ τὰ Εὐαγγελιακὰ καὶ τὰ Ὀρεσטיακὰ.
Ἄλλ' αἱ δύο ἐκεῖναι ἐξεγέρσεις ἐκόλυσαν τὴν δια-
φθορὰν τῆς γλώσσης τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς Ἑ-
θνικῆς».

Στὸ τέλος λυπάται πὼς ὁ κ. Μενάρδος εἶναι
Κύπριος («ἢ δὲ λύπη μου εἶναι ἔτι μείζων, διότι Κύ-
πριος ἀναλαμβάνει νὰ διασπᾶσῃ ἐν χρόνοις χαλε-
ποῖς τὴν γλῶσσαν») καὶ εὐχεται ν' ἀναγνωρίσει ὁ
κ. Μενάρδος «ὅτι ἔχει καθήκον ἵνα καὶ οὗτος ἐπι-
δείξῃ τὴν αὐτὴν γενναιότητα ἀποπτύων τὸν χυδαϊ-
σμόν, ὅστις δίκην γυπὸς κατατρῶγει τὸ ἦπαρ τοῦ
ἱστορικοῦ Προμηθέως».

Σιγόντο στὸ Μιστριώτη κραταεῖ στὸ ἴδιο φύλλο
κ' ἕνας «Πρῶην διδάσκαλος» ποῦ ἀναφέρεται εὐ-
πειθῶς «Πρὸς τὸν κ. Πατσουράκον βουλευτὴν» καὶ τοῦ
καταγγέλλει, ἐξὸν ἀπὸ ἄλλα, καὶ μιὰ ἀληθινὴ «σταυ-
ροφορία μαλλιαρῶν» ποῦ μπήκανε μέσα σὲ διάφορα
σκολειὰ νὰν τὰ ξεδουρκώσουνε. Ὁ Γρυπάρης, λέει,
διορίστηκε καθηγητῆς σὲ Ἀθηναῖκο Γυμνάσιο. Ὁ

Σαρρής διορίστηκε στο Πραχτικό Λύκειο. Ο Γούναρης σ' Αθηναϊκό σχολαρχείο. Ο Βάρναλης στα Μέγαρα. Ο Γλυνός και ο Σταύρου σ' Αθηναϊκά σχολεία. Ο Τραυλαντώνης, ο Παπασωτηρίου κι ο Μπουρνόνας μέλη του Έποπτικού Συμβουλίου της Δημ. Έκπαιδευσεως κι ο Λορεντζάτος Γυμνασιάρχης στην Αθήνα. «Και δὲν γνωρίζομεν μὲν τί οὗτος διδάσκει ἐν τῇ γυμνασίῳ, ἀλλὰ τὰς ἐν τῇ Ἀρσακείῳ μαθητριάς του παρήγγειλε πλὴν ἄλλων νὰ γράφωσι τέτοια καὶ οὐχὶ τοιαῦτα, εἰς τὰ τέτοια διδάγματα, φαίνεται, στηρίζων τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μαθητριῶν του καὶ τοῦ ἡμετέρου ἔθνους τὴν σωτηρίαν.

«Εἴπομεν ὅτι τοιαῦτα διδάσκει τὰς μαθητριάς του ἐν τῇ Ἀρσακείῳ, διότι καὶ εἰς τὸ σχολεῖον τοῦτο εἰσῆχθησαν τοιοῦτοι, ὡς ὁ ρηθεὶς γυμνασιάρχης καὶ ὁ γλυκανάλατος ὀνομασθεὶς Γλυνός, τοῦ υἱοῦ Δραγούμη, ὡς εἴπομεν, προστατευόμενος καὶ ὁ μαλλιάρωτατος Ἀποστολάκης, ἀνεψιὸς τοῦ πολλοῦ Πολίτου, ζητοῦσι δὲ νὰ εἰσέλθωσιν ὁ Γρουπάρης καὶ ὁ Σαρρής. Βεβαίως τὸ Συμβούλιον ἀγνοεῖ αὐτούς· διότι οὗτοι εἶνε δεινότατοι εἰς τὸ ὑποκρίνεσθαι, κρύφα δὲ λανθάνοντες διαδίδουσι τὰς γνώμας των εἰς τοὺς μαθητάς των, πᾶσαν ἄλλην διδασκαλίαν περὶ ὑψηλῶν νοημάτων, πατρίδος, θεοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀναφέροντες μετ' ἔμπαιγμού.»

Γιὰ τὶς δυὸ τελευταῖες ἀράδες τοῦ ἀρθροῦ του ὁ κ. «πρῶν διδάσκαλος» μπορεῖ νὰ χαρακτηριστεῖ ἀξιόλογα κακοηθέστατος συκοφάντης.

Ἄρθρα παρόμοια δημοσιευτήκανε στὴν «Ἐσπερινή», «Ἀστραπή», «Ἀθηναί» καὶ στίς ἄλλες γλωσσαμυντορικὰς φημερίδες. Τίποτες καινούριο δὲ λένε. Τὶς ἴδιες στερεότυπες βρισιές.

Τὴ Δευτέρα βράδι, 31 τοῦ Ὀχτώβρη, ξανάρθε στὴ Βουλὴ τὸ ζήτημα γιὰ τὸν **παράνομο** διορισμὸ τοῦ κ. Μενάρδου. Ο κ. Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, ἀνεβαίνει στὸ βῆμα καὶ ἀπαντᾷ στίς βρισιές κι ἀνοητολογίες τοῦ κ. Πατσουράκου, πλέκοντας τὸν πανηγυρικὸ τοῦ κ. Μενάρδου.

«Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἐγκρατείας τοῦ κ. Μενάρδου περὶ τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ γράμματα ἀναγιγνώσκει ὁ κ. Ἀλεξανδρῆς ἀρχαιοπρεπὲς σύγγραμμά του εἰς τὸ ὅποιον ἔχει μεταχειρισθῆ μετὰ σπανίας γλαφυρότητος τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἀναφέρει δὲ καὶ ἕτερον ἐξ ἴσου περισπούδαστον ἔργον του γραμμένον εἰς ὑπερκαθαρεύουσαν γλῶσσαν, τὴν ὁποῖαν δὲν εἶνε βεβαίως εὐκόλον νὰ μεταχειρισθοῦν οἱ καταγγέλλοντες τὸν κ. Μενάνδρον ὡς ἀπειρον τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς.

«Ο κ. Ὑπουργὸς δὲν ἀρνεῖται ἀκολούθως τὰς νεανικὰς πρὸς τὸν Ψυχάρην ἀφιερῶσεις τοῦ κ. Μενάρδου τοῦ ὁποῦ πλέκει καὶ πάλιν τὸ ἐγκώμιον καὶ ἐκφράζει τὴν πεποίθησιν τῆς Κυβερνήσεως ὅτι ὁ διαπρεπὴς Ἕλλην λόγιος καὶ ἐπιστήμων θέλει συντείνει κατὰ πολὺ εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῆς περιωπῆς τοῦ Πανεπιστημίου.» («Ἀκρόπολη» 1 Νοέβρη σελ. 3).

Ο κ. Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, δηλ. ὁ πασίγνωστος γιὰ τὸν ἀτσαλένιο **χαραχτήρα** του κ. Ἀλεξαντρῆς, μιλώντας γιὰ τὸν κ. Μενάρδο ρήχνει καὶ τὸ φαρμακάκι του, ἔχι γιὰ κανένα ἄλλο λόγο, παρὰ γιὰ νὰ πείσῃ τὸν κ. Πατσουράκο πὼς ἀδίκαι (ἀδίκαι! ἀδίκαι! λέμε καὶ μεῖς) κατηγορεῖται γιὰ μαλλιάρδος. Ο κ. Μενάρδος λέει, συνέγραψε στὰ νιάτα του ἔργα στὴ δημοτικῆ, «χωρὶς ὅμως ν' ἀνήκει καὶ εἰς τὴν ἀστείαν γλωσσικὴν ἀφρῆσιν».

Ο κ. Ἀλεξαντρῆς, βλέπετε, ἀνήκει στὴν ἀίρεση τῆς **σοβαρῆς** πολιτικῆς.

ΣΤΟ ΒΟΛΟ. Ἀπὸ τῆ «Θεσσαλία» τοῦ Βόλου (29 Ὀχτ. σελ. 3) παίρνομε ἕνα κοματάκι περιεργο, ὅπου φαίνεται πὼς ὁ ἐφετοποιητῆς κ. Ἀμπελέων περισσότερο ἐνδιαφέρεται γιὰ τὰ ποιήματά του παρὰ γιὰ τοὺς τρομεροὺς Θεσσαλοὺς ἀθεϊστῆς.

«Ἐρώτησις. — Τί ἰδέαν ἔχεις περὶ πλαστῶν καὶ ἐπὶ τούτῳ πεποιημένων ποιημάτων, τὰ ὅποια εἶδα νὰ γράφωσιν εἰρωνικῶς εἰς τινὰς ἐφημερίδας;

«Ἐνταῦθα ὁ συνήγορος τοῦ κ. Μπιτσάνη δικηγόρος κ. Ν. Ἰατρόπουλος ἰδὼν ὅτι ὁ γραμματεὺς δὲν ἔγραφε τὴν ἄνω ἐρώτησιν ἀπῆντησεν, ὅτι: Ἄς γραφῆ ἐπὶ τῆς καταθέσεως ἡ ἐρώτησις τοῦ κ. ἀνακριτοῦ καὶ τότε ὁ πελάτης μου θ' ἀπαντήσῃ.

«Ἄλλ' ὁ κ. Ἀμπελάς δὲν ἐπέτρεψε νὰ γραφῆ δηλώσας, ὅτι παρατεῖται τῆς ἐρωτήσεώς του αὐτῆς καὶ ἡ ἐξέτασις ἐπροχώρησε μετὰ ἄλλας παρομοίας σχεδὸν ἐρωταποκρίσεις.»

Κι ἀπὸ τὴν ἴδια «Θεσσαλία» μιὰ εἰδησούλα ποῦ φαίνεται ἀπλὴ καὶ καλοκάγαθη καὶ ποῦχει ἑλητὴ δύναμη ποῦ μπορεῖ νὰ χεῖ ἕνα σατυρικὸ ἐπίγραμμα.

«— **Ο κ. Ἀμπελάς**

«Χθὲς τὴν πρωΐαν κατήλθεν εἰς τὴν πόλιν μας ἐκ Λαρίσσης ὁ διενεργῶν τὰς ἀνακρίσεις τῆς ὑποθέσεως τῶν ἀθεϊκῶν ἀνακριτῆς κ. Ἀμπελάς.

Ο κ. Ἀμπελάς μεταβὰς εἰς τὸ ἐνταῦθα ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον ἐπὶ δύο ὥρας παρέμεινεν εἰς αὐτὸ περιεργαζόμενος καὶ ἀποθαυμάζων τὰ ἀρχαῖα.»

Γιὰ τὴν προχθεσινὴ συνεδρίαση τῆς Βουλῆς, σωστότερα γιὰ τὴν προχθεσινὴ **ντροπή** τῆς Βουλῆς, θὰ μιλήσομε στὸ φύλλο τῆς ἄλλης **Κεριακῆς**.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

Ίδιοχρήτης: Δ. Π. ΤΑΪΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, άρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συνηρομή χρονιάτικη: Για την Ελλάδα και την Κρήτη άρ. 10. Για το έξωτερικό φρ. χρ. 12,50.—Για τις έπαρχίες δεχόμεστε και τρίμηνες συνηρομές (1 άρ. την τριμηνία).—Κανένας δέ γράφεται συνηρομητής ά δέν προσπλερώσει την συνηρομή του.

20 λεπτά το φύλλο. — Τα περασμένα φύλλα πουλιούνται στο γραφείο μας διπλή τιμή.

Βρίσκεται στην 'Αθήνα σ' όλα τα κίόσκια, και στις έπαρχίες σ' όλα τα πραχτορεία των 'Εφημερίδων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΔΙΧΩΣ ΘΑΡΡΟΣ. — Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ. — Ο κ. ΜΕΝΑΡΔΟΣ. — ΜΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΟΥ. — ΠΛΗΘΗΝΑΝ ΚΑΙ ΠΛΗΘΑΙΝΟΥΝ. — ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ. — Η ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΚΟΥΙΝΤΕΤΟΥ

ΟΣΑ ειπε μέσα στη Βουλή ο κ. Υπουργός της Παιδείας για τον κ. Μενάρδο δείξαν θεοφάνερα πώς ο κ. Υπουργός δέν ξέρει ούτε ποιόνε διόρισε καθηγητή ούτε γιατί τονέ διόρισε. 'Εξόν κιά κι αν τά ξέρει δλ' αυτά και δέ μās τά ειπε, είτε γιατί δέ θέλησε, είτε γιατί δέ σύφεργε για λόγους ύψηλής πολιτικής. Τουλάχιστε μ' άλλα λόγια του κ. Υπουργού το θάρρος της γνώμης του.

Μέ το να διαβάσει μιá επιστημονική διατριβή του κ. Μενάρδου γραμένη στην αρχαία γλώσσα και μιá άλλη γραμένη στην υπεραναθεύουσα, έδειξε μόνο πώς πήρε στα σοβαρά τις κωμικές κατηγορίες του Πατσουράκου και ζήτησε νάν τις γυρεμίσει. Κατόρθωμα κι αυτό που μπορεί να γίνει μέ μι' αλαφροτάτη κλωτσιά. Στο άλλο έγραφε να προσέξει ο κ. Υπουργός, 'Ο κ. Μενάρδος καταγγέλληκε για δημοτικιστής. 'Αν ειχε θάρρος ο κ. 'Αλεξαντρής, ή αν είτανε στη θέση του κανένας άλλος Υπουργός μέ θάρρος, έπρεπε να μη μασήσει τά λόγια του, να μην κρύψει την αλήθεια, μέ να φωνάξει.

— Ναι, είναι και δημοτικιστής ο κ. Μενάρδος, μέ ή επιστημονική εργασία πουχει κάνει πάγου σέ Βυζαντινά

και Μεσαιωνικά κείμενα της ζωτανής μας γλώσσας βαρύνει περισσότερο από την τάχα δουλιá πουχουν κάνει σ ο φ ο ι καθηγητάδες του έλλ. Πανεπιστημίου πάγου σέ κείμενα αρχαία, κλέβοντας αδιάνερα τους Εύρωπαίους ενόδες. Ναι, είναι και δημοτικιστής και το λογαριάζω τιμή μου που μπάζω μέσα στο έθνικό πνευματικό λειπροκομείο κ' ένα νεοϊδεάτη καθηγητή.

ΕΜΕΙΣ δέ μιλήσαμε ίσαμε τώρα. Πολιτική κρατήσαμε και μετς. Δέ θέλαμε να μās κατηγορήσουνε πώς χαλάσαμε τη δουλιá, πώς μιλώντας πήραμε τον κ. Μενάρδο στο λαιμό μας και τον μοποδίασαμε να γίνει καθηγητής. Νά, όμως που και ή σιωπή μας δέν όφελησε. Νά, που και χωρίς να μιλήσει ο 'Νουμάς, καταγγέλληκε ο κ. Μενάρδος για μαλλιαρός και οι γλωσσαμύντορες ζητάνε σήμετι την πάψη του.

'Η πολιτική λοιπόν κάλπικο λεπτό δέν αξίζει. 'Η αλήθεια και το θάρρος αξίζουν κι αυτά μοναχά λογαριάζονται. 'Ο κ. Δελμούζος, όταν ίδρυσε το σκολειό του στο Βόλο τους ξόρκιζε όλους να μη μιλήσουνε, να μην το πούνε πώς είναι δημοτικιστής. 'Αν και είναι σοσιαλιστής φανατικός, μιá φορά, θυμούμαστε, σέ μιá Βολιώτικη φημερίδα άρνήθηκε μέ την ύπογραφή του και το Σοσιαλισμό. 'Οχι φυσικά, από φόβο, μέ από πολιτική για να μη βλαφτεί το σκολειό του, για να μην πάθει ή 'Ιδέα. Τί τον όφελησε όμως ή πολιτική; Το σκολειό του για μαλλιαρό καταγγέλληκε και για μαλλιαρό κλείστηκε.

Αυτό το κακό παθαίνουμε όλοι μας. 'Ενώ και οι αντίπαλοί μας είναι Ρωμιοί, ίδιοι κι απαράλλαχτοι μέ λόγου μας, να θαρρούμε πώς μόνο έμεις είμαστε έξυπνοι και τους πεζογελάμε, τους κουτούς.

ΕΤΣΙ λοιπόν που λέτε. 'Ο κ. Μενάρδος είναι και δημοτικιστής. 'Εχει τιμήσει μάλιστα και το 'Νουμά με τη συνεργασία του. Στα πρώτα χρόνια του 'Νουμά έχει δημοσιέψει μετάφρασες από αρχαία ποιήματα, μέ την ύπογραφή του, παληκαρίσια. Το τρίτο ειδύλλιο του Μόσχου ('Νουμάς άριθ. 99—6 'Ιουν. 1904, σελ. 2) το ξανατυπώνουμε σέ τούτη δώ τη στήλη. Και το σπουδαιότερο, που του χρωστάμε γι' αυτό άπειρη εθνωμοσύνη, ο κ. Μενάρδος μās συμβούλεψε το «Βαρβαροπαζαρο», που τόσο «γενναίους καρπούς απέφερε».

ΜΟΣΧΟΥ — ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

'Αμα τάγέρι το γυαλό σιγά σιγά χαιδέση, κλανή το νού το φτωχό κι άρνούμαι τη στεριά και πιδό πολύ ή άπάνεμη γαλήνη μέ μαγεύει. Μ' άμα σφυρίξη δυνατά κ' έρθη κακοκαιριά και κάθε κύμα σά θεριό άφριξη και παλεύη το γυαλό φεύγα, λαχταρώ το χώμα, το κλαδί, γή θέλω, δάση άρέσουνε σ' έμένα τον όρειτή, που κι ά φυσήξη ό άνεμος, το πεύκο τραγουδεί. Βαρειά 'ναι του ψαρά ή ζωή, πουχει τη βάρκα σπύτι

κ' έχει τη θάλασσα δουλειά και ψάρια κυνηγεί.
 'Εγώ τόν ύπνο αγαπῶ πού ὁ πλάτανος σκεπάζει,
 μ' ἀρέσει ἐμένα ἐκεῖ κοντά νάκούω τήν πηγῆ
 πού στό βουνίσιο μουμουρά γλυκά—δέν τόν τρομάζει.

Σίμος Μενάρδος

ΣΤΗ στήλη «Τό ζήτημά μας» εἶδατε πώς καταγγέλ-
 νται ἀπό ἕναν «Πρώην διδάσκαλον» ἡ Κυβέρνηση, γιατί,
 λέει, μάζωξε στήν Ἀθήνα σωρὸ μαλλιωροῦς καθηγητάδες.
 Ἄδικότερη καταγγελία ἀπ' αὐτήνε δέ ματαγίγηκε. Ὅσο
 ἔπαινος τῆς Παιδείας εἶναι ὁ *παληκαῶς* κ. Ἀλεξαντρῆς
 δὲν ὑπάρχει φόβος νά γίνει τέτιο κακό—κι ὡς συχάσουνε
 οἱ γλωσσισμῶντες.

Τό κακό ἔχει ἄλλη ἀφορμὴ καί νῦν τοῖς τὴν ποῦμε.
 Οἱ δημοτικιστάδες πληθύνανε σήμερα, πληθύνανε παρα-
 πολὺ, καί μάλιστα μέσα στό δασκαλικὸ κύκλον. Κάθε Ὑ-
 πουργὸς λουπόν, καί χωρὶς νῦν τὸ θέλει, θά διορίσει καί
 δημοτικιστάδες. Ὅσοι ἀπὸ πέντε δέκα χρόνια θά ψά-
 χουνε μὲ τὸ κερί νά βροῦνε καθαρευουσιάνο δάσκαλον καί
 δὲ θά βρίσκουν.

ΠΕΘΑΝΕ ὁ Κ. Χρηστομάνος. Μὲ λύπη βαθεῖα τὸ
 γράψουμε. Λογοτέχνης δυνατός, ἴσως νά εἶχε καί τὰ ψεγά-
 δια του, ἴσως νά μὴν ἄρεσε σὲ μερικοὺς, μὰ συνολικά τὸ
 ἔργο του εἶναι ἀξιοπροσοχῆς καί τιμῆς. Τὸ σπουδαιότερο
 ἔργο του πού τὸν θά μείνει καί πού μιὰ μέρα θά κριθεῖ
 πλατεῖα καί θύνη τοῦ δώσει θέση ζηλευτῆ ἀνάμεσα στοὺς
 πνευματικοὺς ἐργάτες τῆς ἐποχῆς μας, εἶναι ἡ ἐργασία ποῦ-
 κημε γιὰ τὴ νεοελληνικὴ σκηνὴ καί ὁ καινούριος δρόμος
 πού τῆς ἄνοιξε. Μπορεῖ νά μὴν ἀποχτήσαμε ἀκόμα θέα-
 τρο, μὰ ὅπωςδήποτε βλέπουμε σήμερα θέατρο τῆς ἀθρω-
 πιάς—κι αὐτὸ τὸ χρωστάμε στό Χρηστομάνο. Ἡ «Νέα
 Σκηνή» του, ὅπως ἰδρύθηκε κι ὅπως ἐργάστηκε τὰ δύο τρίτα
 πρώτα χρόνια τῆς, εἶναι σταθμὸς στό νεοελληνικὸ θέατρο
 καί πάντα μὲ ξεχωριστὸ σέβας θάναφέρνηται.

Γιὰ τὸ λογοτεχνικὸ του ἔργο ἴσως μιλήσομε πλατύ-
 τερα σὲ κατοπινὰ φύλλα τοῦ «Νουμά».

ΕΠΙΤΥΧΙΑ μοναδικὴ ἢ πρώτη συναυλία τοῦ «Ἑλλη-
 νικοῦ Κουίντέτου». Τὴν ἐπιτυχία του τὴν περιμέναμε καί
 γι αὐτὸ δὲ μῆς ξάφνιασε καθόλου. Ὁ Καλομοίρης πού τὸ
 ἴδρσε, ἔχει μέσα του, νά ποῦμε, τὸ μικρόβιον τῆς ἐπιτυ-
 χίας σὲ ὅ,τι καταπιάνεται. Γιὰ τὸν κ. Θεοδορίδην εἶπανε
 πὼς τόσο πιτυχάινει στίς θεατρικὰς του ἐπιχειρήσεις, ὥστε
 ἂν ἡ Κυβέρνηση θελήσει νῦν τοῦ ἀναθέσει ὡς ἐπιχείρηση
 τὸν Ἑλληνοτουρκικὸν πόλεμον, ὀρισμένα τὴ νίκη τὴν ἔχουμε
 σίγουρη. Τὸ ἴδιο μπορεῖ νά εἰπωθεῖ καί γιὰ τὸν Καλο-
 μοίρη. Ἐχει τόση διοργανωτικὴ ἐπιδεξιότητα μέσα του,
 ὥστε μπορεῖ ἀξιόλογα νά διοργανώσει καί τὸ στρατὸ μας
 λαί τὸ ναυτικὸ μας, ἂν ἡ Κυβέρνηση τοῦ μπιστευτεῖ τέτιν
 δουλειά.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς ὁ Καλομοίρης ὄνειρεύτηκε νά
 χαρίσει ὑτὸν τόπον μας ἀληθινὴ μουσικὴ κίνηση καί θάν
 τὸ καταφέρει. Ἡ πρώτη τοῦ «Ἑλληνικοῦ Κουίντέτου» μῆς
 βεβαιώνει γι' αὐτό.

«ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ ΜΕ ΤΟΝ ΤΟΛΣΤΟΗ»

(Τοῦ J. ΤΕΝΕΡΟΜΟ, φίλου τοῦ φιλόσοφου)

ΤΟ ΧΤΜΕΝΟ ΑΙΜΑ

Ὅταν πρωτογνωριστήκαμε, ὁ Λέο Νικολάγεβιτς
 ἔδειχνε ἰδιαίτερη προτίμηση στήν ἑβραϊκὴ λογο-
 τεχνία, καί διάβαζε προσεχτικά τὸ κάθε τι ποῦταν
 γραμμένο γιὰ τὴ Βίβλον καί τὴν Παλιὰ Διαθήκη, μὰ
 ἐνθουσιάζότανε πῶς πολὺ μὲ τίς μαγετεὺς τῶν παλιῶν
 θρύλων.

«Ἐχουν, ἔλεγε κάποια ἀσυνήθιστη ἡρεμία
 καί συγκινητικὴ δύναμη σὺν τίς ρόδινες ἀχτίνες τῆς
 σὺντηλῆς αὐγῆς. Καί ἡ πῶς μεγάλη τοῦς ἀξία εἶναι
 πού μιλοῦνε ἔλοι γιὰ τὰ μεγάλα κ' αἰώνια μυστή-
 ρια τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς. Σ' αὐτοὺς τοῦς θρύλους
 ὁ χριστιανισμὸς φαίνεται τόσο κοντά μας ὅσο κ' ὁ
 δριζόντας στή γῆς».

Ὁ Λέο Νικολάγεβιτς διάβαζε τίς παλιὰς παρά-
 δοξες καί τοὺς θρύλους σὲ διάφορες μετάφρασεις, τὰ
 δοῦλενε μὲ πνέμα χριστιανικὸ καί ζωγράφισε πολ-
 λές φορές μὲ τὰ ὁμορφότερα χρώματα τὰ πράματα,
 πού τοῦ ἔκαναν τὴ μεγαλύτερη ἀίσθηση.

«Αὐτοὶ οἱ ξεχασμένοι θρύλοι εἶναι τῆς ποιήσεως
 ἢ γαλανῆ καί ἡσυχῆ θάλασσα μὲ τίς ἐρημες ἀκρο-
 γαλιές, πού ἂν καί τίς ἔχει ἀφήση ἀπὸ πολλὸν
 καιρὸ τῶρα ὁ Ὁκεανὸς, τίς ἔμειναν ἀκόμα πού καί
 πού τὰ στενὰ περάσματα. Νά, ἕνας ἀπ' αὐτοὺς τοὺς
 θρύλους, ὁ θρύλος γιὰ τὸ χυμένο αἷμα.

Ὅταν ὁ Ναβουχοδονόσορας κυριέψῃ τὰ Ἱερουσό-
 λυμα πῆγε καί στήν ἐκκλησιά, μὰ μπαίνοντας στό
 θάλαμον τῶν παπάδων, πετάχτηκε πίσω ἀπ' τὴ φρίκη
 καί στάθηκε στήν εἴσοδον. Ἀπάνω στό πάτωμα ἔβραξε
 κ' ἄφριξε, σὰ νερό, αἷμα. Κόκκινος ἀχνὸς ἀνέ-
 δαινε ἀπάνω. Ὁ Ναβουχοδονόσορας, ζαλιστήκε, στά-
 θηκε σὺν ἀπολιθωμένους καί δὲν κουνήθηκε ἀπ' τὴ
 θέση του.

«Εἶναι τὸ αἷμα τῆς θυσίας ἀπὸ βῆδια, ἀρνιά
 καί πρόβατα», εἶπαν σασιτισμένοι οἱ παπάδες.

Ὁ Βασιλεὺς τοὺς πρόσταξε κ' ἀνάσυσαν ἀπ' τὸ
 θυσιαστήριον ἕνα κἀδο αἷμα, καί τὸ ζέταξε.

Μὰ τὸ αἷμα αὐτὸ δὲν ἔμοιαζε μὲ τᾶλλο, πού ἔ-
 βραζε ἀπάνω στό πάτωμα.

Ὁ Ναβουχοδονόσορας ἀναψε τότε ἀπὸ τὸ θυμὸ
 καί φώναξε:

«Θά μοῦ πῆτε, τί αἷμα εἶν' αὐτό, γιὰ θά προ-
 στάξω νὰ ἔσοκίσουν ἀπ' τὰ κορμιά σας τὸ κρέας μὲ
 σιδερένιες μασιές, καί νὰ ριζούν τὰ πτώματά σας
 στὰ θεριά;!»

Οἱ παπάδες ἀνατρίχισαν.

«Χάρη, Βασιλεῖ! Θά σοῦ ποῦμε ἕλη τὴν ἀλή-

θεια. Ζούσε μεταξύ μας μιὰ φορά κι' έναν καιρὸ δὲ παπα-Ζαχαρίας, δίκιος καὶ θεόσταλτος ἄνθρωπος. Μὲ φωνὴ πού μοιαζε τῇ λυσσασμένη θάλασσα, προσκαλοῦσε τοὺς ἀνθρώπους στὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἔλεγε ὀρθὰ-κοψτὰ τίς κακίες τους καὶ τοὺς προφήτευε τίς συμφορὰς τους, πανεῦκλα καὶ σκλαδιά. Αὐτὰ πού τώρα ξεπλερώνονται. Ὁ λαὸς ἀγρίεψε μαζί του καὶ τὸν σκότωσε. Τὸν μαχαίρωσαν μπροστά στὸ θυσιαστήριον τὴν ὥρα πού κήρυχνε. Ἀπὸ κείνο τὸν καιρὸ βράζει τὸ αἷμα τοῦ φίλου μας, ζητώντας ἐκδίκηση».

«Ἄν εἶν' ἔτσι,» φώναξε ὁ Βασιλιάς, «τότ' ἐγὼ θὰ ἐκδικηθῶ τὸ αἷμά του. Θὰ τὸ συχάσω.»

Καὶ πρόσταξε νὰ σκοτωθοῦν ἕλ' οἱ παπάδες, ἀπάνω ἀπ' τοῦ προφήτη τὸ αἷμα πού ἀχνίζε.

Μὰ τὸ αἷμα ἔβραζε καὶ δὲ σύχαζε.

Θυμωμένος πρόσταξε τότ' ὁ Βασιλιάς νὰ σκοτώσουν στὸν ἴδιο τόπο ἕνα σωρὸ μαθητὲς καὶ παιδιά.

Μὰ τὸ αἷμα ἔβραζε καὶ δὲ σύχαζε.

Τότε μάζεψε χιλιάδες ἄμορφους νιούς καὶ παρθένας, τοὺς ἔσφαξε ἀπάνω σὲ μιὰ πέτρα κι' ἀνακάτεψε τὸ αἷμα τους μὲ τὸ αἷμα τοῦ προφήτη.

Μὰ τὸ αἷμα ἔβραζε καὶ δὲ σύχαζε.

«Συφορά μου, συφορά μου!» φώναξε τότ' ὁ Βασιλιάς, χτυπώντας τὸ μέτωπό του. «Ἄν γιὰ τὸ αἷμα ἑνὸς προφήτη εἶν' ἀνάγκη νὰ σκοτωθῇ τόσος κόσμος, τί μ' ἀπαντέχει ἐμένα, πού ἔχουσα τὸ αἷμα τόσων χιλιάδων ἀνθρώπων;»

Ἄν μπόρεσε νὰ βασταχθῇ κι' ἔτρεξαν τὰ δάκρυα ἀπ' τὰ μάτια του.

Ἐκλαίγε καὶ χτυποῦσε τὰ στήθια του.

Κι' ὅταν τὰ πρῶτα δάκρυα κυλήσανε κι' ἔπεσαν στὴ γῆς ἀπάνω κι' ἀνακατεύτηκαν μὲ τὸ αἷμα τοῦ προφήτη, ἔπαψε τὸ αἷμα πιά νὰ βράζῃ καὶ σύχασε.

ΔΗΜΟΣ ΒΕΡΕΝΙΚΗΣ

© ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Γράφτηκε καὶ ξαναγράφηκε ἀπὸ τίς γλωσσολογικὰς ἐφημερίδες πὼς εἶναι βεβήλωση νὰ διοριστῇ στὴ θέση τοῦ Μιστριώτη ὁ Μενάρδος. Ἐμεῖς δὲν ἀποροῦμε γι' αὐτό. Τὸ ἐναντίον, ἀποροῦμε πὼς καταδέχτηκε ὁ Μενάρδος νὰ πάρει τὴ θέση τοῦ Μιστριώτη.

— Γιὰ κάποιον κύριο πού ἀρχίνησε τώρα τώρα νὰ γράφει καὶ Γαλλικά, κάποιος εἶπε :

— Ἐπιτέλους τὸν ξεφορτωθήκανε τὰ Ἑλληνικά τὰ γράμματα !

— Καὶ πρόστεσε· Ἐακολουθοῦν οἱ Γάλλοι νᾶναι φιλέλληνες, ἀφοῦ μᾶς δίνουν τέτια τρανὰ σημάδια τοῦ φιλελληνισμοῦ τους·

— Ἀπὸ τὴν περασμένη Τρίτη ἀρχίνησε καὶ τυπώνεται στὴ «Θεσσαλία» τοῦ Βόλου ἡ ἀπολογία τοῦ κ. Δελημού-

ζου «Διά τ' ἀθεϊκὰ καὶ τὰ τοῦ ἀνωτέρου παρθεναγωγείου».

— Στὸ «Θάρρος» τῆς Καλλιμάτος (29 Ὀχτ. σελ. 1) δημοσιεύει ὁ κ. Γ. Βεντήρης ἕνα δυνατό ἄρθρον μὲ τὸν τίτλον, «Τὴν ἀλήθειαν» πού τελειώνει ἔτσι. «Ὁ Βενιζέλος ἐκροτάλισε προχθὲς τεράστιον καιτσίκι εἰς τὸν σβέρον τῆς προγονοπληξίας. Δὲν ἀφήνει τὴν εὐλογισίαν καὶ τὸν Κλεωνισμόν πού ἔδειξε κατὰ τὴν γλωσσικὴν συζήτησιν τοῦ Συντάγματος, διὰ νάνοιξη τὴν ψυχὴν καὶ τὸ μυαλὸ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ εἰς τὴν ἀλήθειαν μὲ τὸ ζήτημα τοῦ μαλλιαρισμοῦ, τὸ ὁποῖον ἐκμεταλλεῖται κάθε ἀσυνείδητος λογοκόπος;»

Ἡ ΚΟΙΝὴ ΓΝΩΜΗ

ΚΥΡΙΑΚΟ ἢ ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΟ

Φίλε «Νουμά»

Ἀφοῦ δημοσιέψες ἀπὸ τὴν «Ἀκρόπολη» τὸ ἄρθρον τῆς κ. Αὔρας Θέρου «Τὸ Κυριακὸ Σχολεῖον», ἔπρεπε νὰ δημοσιέψεις καὶ τὴν πολὺ σωστὴ παρατήρησιν, πού ἔκανε στὴν ἴδια ἐφημερίδα ὁ Φώτης Βορεινός ὅτι πρέπει νὰ λέμε «Κυριακάτικο σχολεῖον» καὶ ὄχι «Κυριακό». Τὸ «Κυριακὸ» σημαίνει «τοῦ Κυρίου», ἐνῶ ἐμεῖς θέμε νὰ ποῦμε «τῆς Κυριακῆς».

Ἔτσι λένε καὶ οἱ Ἑγγλέζοι, πού τοὺς μιμηθήκαμε, θαρρῶ, σ' αὐτὸ τὸ πρᾶμα, «Sunday School». Καὶ μάλιστα, ἐνῶ ἐκεῖνοι θὰ μπορούσαν νὰ ποῦν καὶ «Σχολεῖον τοῦ Κυρίου», γιὰτὶ στὸ «Sunday School» διδάσκονται θρησκευτικὰ μαθήματα. Τὸ δικό μας ἐργατικὸ σχολεῖον, πού δὲν εἶναι θρησκευτικὸ, ἀκόμα καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο δὲν μπορεῖ νὰ ἰνομαστῇ «Κυριακό», παρὰ μόνον «Κυριακάτικο».

Λυδ. Πυδ.

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Φίλε «Νουμά»,

Μὲ λύπη μου ἀναγκάζουμαι νὰ δηλώσω πὼς ὁ κ. Γερ. Βῆκος, δημοσιεύοντας ἕνα μου σημεῖωμα γιὰ τὴν «Ἠλέγτρα» στὸν τελευταῖον «Καλλιτέχνη», ἔλλαξε διάφορες λέξεις τοῦ κειμένου μου ὅπως αὐτὸς ἔκρινε καλὸ, ἀντίθετα μὲ κάθε τὰντ καὶ μὲ τίς στοιχειώδεις λογοτεχνικὰς ἀρχάς.

Μὲ ἀγάπην

Διάντρος Παλαμᾶς

ΥΠΕΡΑΝΘΡΩΠΟΣ (*)

Δέν τόν απάντησα ούτε στο δρόμο. Πέρασα ένα δυο βράδια απόξω από την μπέρα, μὰ είδα άδειο τὸ τραπέζι τῆς συντροφιάς. Ἄξαφνα μιὰ μέρα πήρε τὸ μάτι μου τὸ Νίκο πὸν περνοῦσε μὲ τὸ τράμι. Στεκότανε πίσω ὀρθὸς μιλώντας μὲ τὸν ποιητὴ Βιδούρη καὶ φοροῦσε μαύρη φορεσιὰ καὶ ἡμίψηλο, μὸ φάνηκε. Περισσότερο μὲ ξάφνισε πὸν εἶχε κομένα καὶ τὰ μαλλιά. Μὲ εἶχε συνηθισμένο μὲ τίς μεταμόρφωσές του, αὐτὴ τῆ φορά ἔμῳς μὸ ἔβαλε πολλὰς ὑποψίες. Σὰ νὰ εἶδα σὲ ὅλα αὐτὰ τὸ γούστο τῆς Θάλειας.

Ἦαχε περάσει καμὶ βδομάδα, ἔταν απάντησα στὸ δρόμο τὸ γέρο Πετροδίκη.

«Τί ἔγινες, βρὲ ἀδερφέ;» μὸ φώναξε· «νὰ μὴ σὲ ξαναδοῦμε.»

«Ἐλεῖπα· πήγα νὰ ψηφίσω», δικιολογήθηκα, μπερδεμένος λιγάκι.

«Τὸ στοχαστήκαμε, γιὰ νὰ μὴ σὲ δοῦμε. Τὴν πάθατε ἔ; Δέν μπορέσατε νὰ βγάλετε τὸ δικὸ σας. Γι' αὐτὸ δέν ἔρχεσαι, μὴ σοῦ κρεμάσουμε τὸν τενεκέ;»

Τὸ εἶχα λησμονήσει πὸς ἔχασε ὁ ὑποψήφιος πὸν πήγα νὰ τοῦ δώσω ψήφο. Ὁ γέρο Πετροδίκης σὰ μὲ εἶδε πὸς δέν εἶχα πάρει κατάκαρδα τὸν τοπικὸ χαμό, ἄρχισε νὰ μὸ ξεχνῶναι τὴ χαρὰ του γιὰ τὸ γενικὸ τὸ θρίαμβο τοῦ κορδονιοῦ καὶ πήγαμε ἔτσι ἕνα διάστημα μαζί.

«Ἐ, δέν ἔρχεσαι μεθαῦριο τὴν Κυριακὴ νὰ φάμε σπῆτι καὶ νὰ τὰ ποῦμε καλύτερα;» μὸ εἶπε ἄμα θὰ χωρίζαμε.

Τοῦ τὸ ἔταξα καὶ τὴν Κυριακὴ πήγα. Ἡ Θάλεια μὲ δέχτηκε πρόσχαρα. Μὲ ρώτησε πότε ἔφυγα, πότε ἦρθα, πὸς πέρασα, μὸ κρέμασε τὸν τενεκέ, εἶπαμε μὲ αὐτὴ καὶ τὴ μητέρα τῆς ἀδιάφορες κουβέντες ὅσο πὸν ἦρθε καὶ ὁ πατέρας τῆς καὶ καθίσαμε στὸ τραπέζι. Κατέθηκε καὶ ὁ Βελαδράπας ἀπὸ τὴ σοφίτα ἀπάνω πὸν ἔγραφε, καὶ ξαφνίστηκε σὰ μὲ εἶδε. Δέν τοῦ εἶχε πει κανένας, εἶπε, πὸς θὰ ρχόμουνα νὰ φάω. Αὐτὸ ἔκαμε τὴ μάννα του νὰ φανερώσει πὸς ὁ γέρο Πετροδίκης εἶχε ξεχάσει νὰ πει στὸ σπῆτι του πὸς μὲ εἶδε καὶ μὲ προσκάλεσε νὰ φάμε. Μόλις τὴν Κυριακὴ πρῶτ' τὸ θυμήθηκε κα' ἔτσι δέν τὸ ἄκουσε ὁ Βελαδράπας.

Φάγαμε, μιλῆσαμε, γελάσαμε, ἡ Θάλεια κάθισε στὸ πιάνο, ὁ Βελαδράπας γρατσοῦνισε μαζί τῆς τὸ βιολί του, ὅσο πὸν ἦρθε τὸ ἀπόγιομα καὶ ὁ γέρο Πετροδίκης μὸ γύρεψε συμπάθιο κα' ἔφυγε.

«Πάμε καὶ μεῖς ὄξω;» εἶπα σὲ λίγο τοῦ Βελαδράπα.

«Καρτερῶ τὸ Νίκο· θάρθει στίς πέντε», μὸ απάντησε.

Κάθισα λιγάκι κα' ἔπειτα σηκώθηκα.

«Τί, φέβγετε;» μὲ ρώτησέ ἡ Θάλεια.

«Ἐχω νὰ πάω κάπου· νὰ μὲ συμπαθῆτε.»

Χαιρέτησα, εὐχαριστώντας καὶ αὐτὴ καὶ τὴ μητέρα τῆς. Μὲ συνεβγάλανε στὴ σκάλα. «Νὰ σὰς ξαναδοῦμε», μὸ εἶπανε κα' οἱ δυὸ.

Ὁ Βελαδράπας ἀποφάσισε νάρθει μαζί μὸν λίγο ὄξω: «Ἐχω καιρὸ· ὡς τίς πέντε θάμαι ὄξω», εἶπε τῆς Θάλειας.

Μὸν ἦρθε ἔρεξη νὰ τονὲ διώξω καὶ αὐτὸν ἀπὸ κοντὰ μὸν καὶ νὰ μείνω μόνος. Εἶχα μετανιώσει πιά πὸν γύρισα ἀπὸ τὸν τόπο μὸν καὶ αὐτὸ συλλογιζόμουνα ὀλη τὴν ὥρα πὸν ὁ Βελαδράπας μὸν μιλοῦσε γιὰ ἕνα νέο δρᾶμα πὸν ἔγραφε. Μὸν εἶπε πὸς σπάνια πιά βλέπει τοὺς συναδέρφους του, ἔξδν ἀπὸ τὸ Νίκο. Μὸν εἶπε ἀκόμα πὸς ὁ Κλεαρτέης ἔφυγε καὶ πὸς ὁ Θέμης Φλοῖσθος εἶναι ἐρωτημένος μὲ τὴν Κλεαρτέη στὰ γερά κα' ἔγραψε ἕνα ἄρθρο γι' αὐτὴ στὸ *Μηνύτορα*.

«Τί κάνει αὐτὴ ἐδῶ;» τονὲ ρώτησα.

«Γράφει μιὰ φιλοσοφικὴ μελέτη.»

«Καὶ πὸς ζεῖ;»

«Γυρέβει νάρθει παράδοσες στὴ μουσικὴ καὶ σὲ ζένες γλώσσες.»

«Ξέρει γλώσσες;»

«Πολλές. Δέν ξέρεις τί μὸρφωση ἔχει! Καὶ τὸ παῖξιμό τῆς! Μεταρσιώνει.»

Μὸν εἶπε διάφορα ἄλλα, ὅσο πὸν μ' ἄφισε.

Εἶδα πιά πὸς τὸ φρονιμότερο εἶτανε νὰ μὴν ξαναἰδῶ οὔτε τὴ Θάλεια οὔτε κανέναν ἀπὸ τοὺς δικούς τῆς. Ἄν μποροῦσα μάλιστα, θάφευγα. Μὰ πὸν νὰ πήγαῖνα; Στὸ σπῆτι μὸν εἶταν ἀδύνατο νὰ παρουσιαστῶ ὀχως τὴν ἀδεία. Ἡ Θάλεια δέν εἶταν ἡ μοναχὴ στὸν κόσμο. Πῆρα τὴν ἀπόφαση καὶ πάσκισα νὰ τὴν ξεχάσω μὲ τὴ δουλιὰ στὸ γραφεῖο μὸν. Γύρεψα ἄλλες συντροφίες καὶ ἀπόφευγα νὰ φαινόμε καὶ σὲ κάθε μέρος πὸν μποροῦσα νὰ τὴν ἀπαντήσω. Ὡστόσο ἡ σύμπτωση τὴν ἔφερε μπροστά μὸν. Μιὰ μέρα τὴν απάντησα μὲ κάποια φιλενάδα τῆς, καθὼς ἔδγαῖνα στὴν Ὁμόνοια. Πρόφτασα κα' ἔκαμα· πὸς δέν τὴν εἶδα. Μιὰν ἄλλη μέρα, καθὼς πήγαῖνα νὰ μπῶ σ' ἕναν καφενέ, νὰ τὴν πάλι μὲ τὸν ἀδερφό τῆς καὶ μὲ τὸ Νίκο στὸ ἄλλο τὸ πεζοδρόμιο. Καλὰ καὶ δὲ μὲ εἶδε ὁ Βελαδράπας καὶ δὲ χαιρέτησα. Ὁ Νίκος ἔκαμε πὸς δὲ μὲ πρόσεξε καὶ κείνη γύρισε ἐπίτηδες ἄλλοῦ τὰ μάτια.

8

Περάσαν ἔτσι καναδυὸ βδομάδες, ἔταν ἄξαφνα μιὰ μέρα εἶδα τὸ Βελαδράπα νάρθει στὸ γραφεῖο μὸν. Εἶτανε σοβαρὸς καὶ κάθισε, ἀφοῦ μὲ ρώτησε ἂν ἀδειάζω.

«Ἐχω νὰ σοῦ πῶ κάτι σπουδαῖο», μὸν εἶπε σιγά· «σοῦ τὸ λέω σὰ φίλος καὶ θέλω νὰκούσω τί λὲς κα' ἐσύ.»

Ἄφισα τὸ γράψιμο καὶ τοιμάστηκα νὰ τὸν ἀκούσω.

«Διάβασε αὐτὸ ἐδῶ», μὸν εἶπε.

Εἶταν ἕνα γράμμα χωρὶς ὑπογραφή καὶ τὸν εἰδοποιοῦσε πὸς ὁ Νίκος σκεδιάζει νὰ τοῦ κλέψει τὴν ἀδερφή.

Δέν ξέρω γιὰτί χάρηκα μέσα μὸν. Σὰ νὰ μὸν-

(*) Κοιτάξε ἀριθ. 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452 καὶ 453.

φυγε από την καρδιά μεγάλο βάρος. Δίπλωσα τὸ γράμμα καὶ τοῦ τὸ ξανάδωσα.

«Τὸ πιστέβεις;» μὲ ρώτησε.

Δὲν ἀπάντησα.

«Τί μοῦ λές νὰ κάμω;»

Σήκωσα τοὺς ὤμους ἀδιάφορα.

«Τὸ πιστέβεις νὰ τὸ κάμει αὐτὸ ὁ Νίκος;» μὲ ξαναρώτησε.

«Τὸ πιστέβω», εἶπα.

Ἐσκυψε τὸ κεφάλι: «Τότε εἶμαι ναῦτοχοτήσω. Ἡ μαμὰ κι ὁ μπαμπὰς θὰ τὰ βάλουνε μὲ μένα.»

«Μπορῶ νὰ σὲ ρωτήσω καὶ γώ;» τοῦ εἶπα: «ἐσὺ δὲ βάζεις ὑποψία; δὲν εἶδες τίποτες;»

Μὲ κοίταξε σουφρώνοντας τὰ χεῖλια καὶ μαζέβοντας τοὺς ὤμους, καὶ ξανάσκυψε τὸ κεφάλι. Τὸν λυπήθηκα.

«Δὲν ξέρω τί νὰ κάμω», εἶπε πάλι.

«Νὰ τοῦ κλεισεις τὴν πόρτα καὶ νὰ εἰδοποιήσεις τὴ μαμὰ σου.»

«Ἐγὼ ἔλεγα καλύτερα νὰ τὸ πῶ τῆς Θάλειας.»

«Τί θὰ ὠφελήσει;»

«Νὰ τοῦ κόψει τὸ θάρρος ποῦ τοῦδωσε. Καὶ νὰ τὸν παρακαλέσω κι αὐτόνε νὰ μὴν ξανάρθει σπίτι.»

«Καλά, κάμει ἔτσι.»

«Ἐσὺ δὲν μπορείς νὰ τοῦ πεις τίποτες; Δὲν ξέρεις πὼς θὰ μὲ ὑποχρέωνες. Σὲ μένα ξέρεις πέφτει δύσκολο. Θὰ μ' ἔσωζες.»

«Ἀδύνατο», τοῦ εἶπα σὲ τρόπο ποῦ δὲν κόντησε νὰ μὲ ξαναπαρακαλέσει.

Κάθισε λίγο κ' ἔφυγε ἔπειτα.

Ἐχασα ἔλη τὴ χαρὰ καὶ μ' ἔπιασε βαθειὰ θλίψη, σὰν ἔμεινα μονάχος. Ἐνωσα πάλι βάρος μέσα μου σὰ νάμουνα ἐγὼ ἢ αἰτία ποῦ ἔφρασε ὡς ἐκεῖ τὸ πρᾶμα. Τώρα ἔβλεπα πὼς φέρθηκα κοντὰ ἀπὸ τὴν ἀρχή, πὼς ἔπρεπε μόλις εἶδα νάμπει μέσα ὁ Νίκος νὰ εἰδοποιήσω τὸ γέρο Πετροδίκη νὰ λάβει τὰ μέτρα του. Δὲν ἔγραψα κἀνε ἐγὼ τότε ἓνα ἀνώνυμο γράμμα, ἀφοῦ δὲν εἶχα τὴν τόλμη νὰ τὸ πῶ! Ἄρχισα νὰ ξανασυλλογίζομαι τί ἔχασα, ἐνῶ εἶμουνα στὸ δρόμο νὰ τὸ λησμονήσω.

Τὴν ἄλλη μέρα περιμένα ἀπὸ περιέργεια μὴν ἔρθει ὁ Βελαδράπας καὶ μοῦ πει τί ἔκαμε. Μὰ πέρασε κ' ἡ ἄλλη καὶ δὲν ἦρθε. Τὸ ἄλλο τὸ ἀπόγιομα τοὺς εἶδα καὶ τοὺς τρεῖς ποῦ ἀνεβαίνανε στὸ Σύνταγμα. Καὶ κείνος ποῦ ἔκαμε πρῶτος πὼς δὲ μ' εἶδε εἶταν ὁ Βελαδράπας. Νόμισα πὼς μὲ ντράπηκε ποῦ τὸν εἶδα νάμαι πάλι μὲ τὸ Νίκο καὶ τὴν ἀδερφή του μαζί, ἔπειτα ἀπὸ τὸ γράμμα ποῦ ἔλαβε. Σὲ δυὸ τρεῖς μέρες ἔμωσ τὸν ξαναπάντησα μονάχο του κ' ἔκαμε πάλι πὼς δὲ μ' εἶδε. Δὲν ξέρω τί μ' ἔσπρωξε μέσα μου κ' ἔτρεξα καὶ τὸν ἐπίπιασα.

«Κάνεις πὼς δὲ μὲ βλέπεις;»

«Δὲ ντρέπῃσαι νὰ μὲ ζυγώνεις», μοῦ εἶπε θυμωμένα.

«Γιατί;»

«Ξέρεις γιατί.»

Ἐαφνιστηκα.

«Ἐσὺ ἔγραψες τὸ γράμμα. Αὐτὸ λέγεται ἀτιμία», μοῦ εἶπε ἀγρωπά.

Μοῦ ἀνέβηκε τὸ αἷμα στὸ κεφάλι: μοῦ ἦρθε νὰ τοῦ σπάσω τὸ μουςοῦδι.

«Ἐπρεπε νάχεις τὸ θάρρος νὰ μοῦ τὸ πεις. Ὅχι νὰ συκοφαντεῖς ἀνώνυμα. Ὅσα εἶχες ἐσὺ στὸ νοῦ σου τάρριξες στοὺς ἄλλους. Φταίω ἐγὼ ποῦ σοῦ ἀνοιξα τὴν πόρτα μου», φώναζε τόσο δυνατὰ, ὥστε κάπιοι ποῦ περνοῦσανε σταματήσανε καὶ μᾶς κοιτάξαν.

Ἐκαμα νὰ ξαμῶσω ἀπάνω του, μὰ σὰν εἶδα πὼς θὰ μάζεβα τὸν κόσμο, τὸν ἀφισα κ' ἔφυγε. Φαντάστηκα πὼς ὁ Νίκος θὰ τάρριξε σὲ μένανε γιὰ νὰ γλυτώσει, κι ἀποφάσισα νὰ πάω νὰ βρῶ τὸ γέρο Πετροδίκη νὰ τοῦ πῶ τί τρέχει, νὰ ξιλωθῶ σὲ κείνον κἀνε.

Κίνησα καὶ πῆγα στὸν καφενὲ ποῦ περνοῦσε τὶς ὄρες του. Μὰ δὲν τὸν ἦθρα παρὰ τὴν ἄλλη μέρα ποῦ ξαναπῆγα. Καθότανε μαζί μὲ ἄλλους. Μὲ δέχτηκε χαρούμενος, φώναζε καὶ μοῦ φέρανε καφέ, μὲ σύστησε στοὺς φίλους του καὶ μοῦ ἔκαμε παράπονα γιατί δὲ μὲ ξαναεἶδανε σπίτι τους. Τὸν εἶδα τόσο ἀνίδεο ἀπὸ καθετὶς, τόσο δίχως ὑποψία καὶ τόσο γκαρδιακὸ μαζί μου, ποῦ δὲν ἔλαβα τὸ θάρρος νὰ τὸν πάρω στὸ ἄλλο τὸ τραπέζι καὶ νὰ τοῦ πῶ ὅ,τι λογάριζα. Γιατί νὰ τοῦ ταράξω τὴν καρδιά κι αὐτουνοῦ μὲ πράματα, ποῦ δὲν εἶχα πιά κανένα ὄφελος νὰ τἀνακατέψω; Κάθισα καμπόσο καὶ σηκώθηκα κ' ἔφυγα, ἀφοῦ τοῦ ἔταξα πὼς θὰ πάω τὴν Κυριακὴ σπίτι του. Ἐννοεῖται πὼς ἔχι μόνο δὲν πῆγα, μὰ καὶ φρόντισα νὰ μὴν ξαναπαντηθῶ μαζί του.

9

Μοῦ γράψανε ἀπὸ τὸ σπίτι μου νὰ πάω κει τὰ Χριστούγεννα κ' ἔτσι βρῆκα ἀφορμὴ νὰ λείψω πάλι λίγο ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Σὲ λίγες μέρες μᾶς ἦρθε τὸ μήνυμα πὼς ὁ Νίκος ἀρρεβωνιάστηκε μὲ τὴ Θάλεια. Τὸ ἔγραψε στὴ μάννα μου ἢ μάννα τοῦ Νίκου καὶ τῆς ἔλεγε μὲ μεγάλη χαρὰ πὼς κοντὰ στὶς πενήντα χιλιάδες ποῦ τοῦ δῖνανε προίκα, ὁ πεθερός του φρόντισε καὶ τοῦ βρῆκε θέση σὲ κάπια τράπεζα. Ἄκουσα μὲ ἀπάθεια πιά τὸ νέο κ' ἔκαμα κατὰ διαταγὴ τοῦ πατέρα μου τὰ συχαρητήρια τηλεγραφήματα τῆς οἰκογένειάς μας στὸ θεῖο, στὸ Νίκο καὶ στὴν οἰκογένεια τῆς νύφης. Ὅσοσο δὲ μοῦ ἄρρεσε νὰ ξαναγυρίσω ἀμέσως στὴν Ἀθήνα. Κατάφερα τὸν πατέρα μου νὰ πιστέψει κι αὐτὸς πὼς εἶνε καλύτερο νὰ μείνω λίγους μῆνες σπίτι καὶ νὰ πάω στὴν Ἀθήνα ἄμα θὰ σίμωνε ὁ καιρὸς νὰ δώσω ἐξετάσεις γιὰ τὴν ἀδεια.

Εἶχα ξεχασμένη δλότελα τὴ Θάλεια ἔταν πῆγα. Ἐδῶσα ἐξετάσεις, τῆθαλα στὴν ἐφημερίδα, τύπωσα μπιλιέτα μὲ τὸ νέο τίτλο μου καὶ τῆριξα στὸ γλέντι λίγες μέρες. Σὰ σωθήκανε τὰ χρήματα καὶ τοιμαζόμουνα νὰ φύγω πάλι, θυμήθηκα ἓνα μπαούλο μὲ βιβλία κι ἀσπρόρρυχα, ποῦ εἶχα ἀφίσει στὴν παλιὰ νοικοκυρὰ μου καὶ πῆγα νὰ τὸ πάρω.

«Ἄντε νὰ τὸ βρεῖς μαζί μὲ τὰ δικὰ μου τὰ χρήματα», μοῦ εἶπε ἡ κυρὰ Ἀμαλία, σὰν τῆς τὸ γύρεψα.

Καὶ μοῦ δηγήθηκε πὼς ὅστερα ἀπὸ κἀνα μῆνα

πού έφυγα, πήγε ο ξάδερφός μου και τής γύρεψε αν είχε κάμαρα για μιὰ κυρία πού είχε μαζί του. Σάν τής είχα γράψει εγώ πώς δὲ θὰ ξαναγυρίζω, τούς έδειξε τὴ δική μου. Τῆς άρεσε τῆς κυρίας και τὴν έπιασε. Μιά και γνώριζε τὸν ξάδερφό μου δὲν έβαλε κακὸ μὲ νοῦ τῆς. Ἄφου τῆς εἶπε μάλιστα πὼς εἶτανε ξαδέρφη και τὸ δυνῶ μας οὔτε ρώτησε πισότερα. Τὸν πρῶτο μῆνα τῆς τὸν πλερώσανε. Τὸ τί γινότανε ἕμως ἐκεῖ μέσα δὲν περιγράφεται. Μαζεβόνταν ἕνα σωρό, ἕνας κ' ἕνας, ὄλοι τους παράξενοι, ἄλλοι ξουρισμένοι, ἄλλοι μὲ μακριὰ μαλλιά, και χαλούσανε τὸν κόσμο. Κοντέψανε νὰ τῆς φύγουν ὄλοι οἱ ἄλλοι νοικάρηδες. Πολλές φορές τούς παρακάλεσε νὰ κάνουνε σάν ἄνθρωποι, ἔκαμε καθγάδες μὲ δαύτους, ἀποφάσισε νὰ πάει και στὴν ἀστυνομία νὰ τούς βγάλει μὲ τὸ στανιό, μὰ λογάριαζε πάντα πὼς θάχανε ἔχι μοναχὰ τὰ νοίκια πού τῆς χρωστοῦσε ἢ κυρία, μὰ μαζί μὲ αὐτὰ και τὰ πλουστικά και τὰ λεφτὰ για τὸ φαγι πού παράγγελε συχνὰ και τῆς φέρναν ἀπὸ τὸ μαγέρικο τοῦ ἀντρός τῆς. Πράματα δὲν είχε μπόλικα νὰ τῆς κρατήσει. Μιά φορά πού τῆ στενοχώρεσε, τῆς πλέρωσε ἕνα μέρος κ' ἔτσι μὲ τὴν ἔλπιδα πὼς μπορεῖ νὰ πάρει και τἄλλα και μὲ τὸ τάξιμο τοῦ ξάδερφού μου, πὼς θὰ πλερώσει αὐτός, ἀναγκάστηκε νὰ μὴν τῆ διώξει ἔσο πού τῆ βδομάδα πού πέρασε ἔφυγε κρυφὰ τῆ νύχτα. Ἐνας ἀπὸ κείνους πού ρχόντανε στὴν κάμαρά τῆς, συνεννοήθηκε μὲ τὸ διάκο πού καθότανε στὴν ἀποκάτω κάμαρα και κατεδάσαν ἀπὸ τὸ παράθυρο τὰ πράματα μὲ τὸ σκοινι στὴν κάμαρα τοῦ διαίκου κι ἀπὸ κει ἀπὸ τἄλλο τὸ παράθυρο τὰ βγάλανε στὸ δρόμο. Μαζὶ μὲ αὐτὰ πήγε και τὸ δικό μου τὸ μπαούλο πού είχε μείνει σὲ μιὰ γωνιά, ἀφου εἶπε ἢ κυρία πὼς δὲν τὴν πείραζε νὰ μένει. Ἡ κυρὰ Ἄμαλλια ἄκουσε τὴ φασαρία στὴν κάμαρα τοῦ διαίκου μὰ ἔσο νὰ ντυθεῖ νὰ πάει νὰ δεῖ τί τρέχει, εἶτανε πιὰ ἀργά. Τὰ πράματα εἶτανε φεδατισμένα. Κ' ἢ κυρὰ Ἄμαλλια ἄρχισε νὰ μοῦ λέει τί εἶπε και τί ἔψαλε τοῦ διαίκου.

«Και τὴν κυρία πὼς τῆ λέγανε;» τῆ ρώτησα.

«Μαριγὼ μὰς εἶπε πὼς τῆ λέγανε και κυρὰ Μαριγὼ τὴν κράζαμε. Μὰ κείνοι πού ρχόντανε τῆ λέγανε κάπως ἄλλιως. Σάν και τούς ἔπαιρνες λογαριασμό;» Δὲν είχα πιὰ δισταγμὸ ποιά εἶτανε. Μὰ τὸ ἀνακάτωμα τοῦ Νίκου σὲ ἔλη αὐτῆ τὴν ἱστορία μοῦ φάνηκε λίγο παράξενο.

«Ἐρχότανε συχνὰ ὁ ξάδερφός μου;» ρώτησα τὴν κυρὰ Ἄμαλλια.

«Κάθε μέρα δὴ εἶτανε.»

«Ὡς τώρα τελευταία;»

«Τὸ ἀπόγεμα πρὶ νὰ γένει ἀφαντῆ ἢ κυρία, μ' ἐκείνονε βγήκε ἔξω.»

«Κι ὁ φίλος μου μὲ τὸ μακρὸ ζακέ; τὸνέ θυμάσαι; Τὸ ἴδιο ἔρχότανε κι αὐτός;»

«Ἐκεῖνος μὲ τὰ κόκκινα μαλλιά; Πὼς δὲν ἔρχότανε! Τώρα κοντὰ μιὰ νύχτα πού πήγα και τούς ἔβαλα τίς φωνές γιατί κάνανε ἀνησυχία, κείνος βγήκε κάτι νὰ μοῦ πεῖ και τὸν πήρα μὲ τίς σπρωχτιές.»

Μοῦ κεντήθηκε ἢ περιέργεια. Ἐπρεπε νὰ μάθω περισσότερα γι' αὐτῆ τὴν ἱστορία. Χαιρέτησα τὴν κυρὰ Ἄμαλλια και τὸ ἀπόγεμα τὴν ἴδια μέρα ἔφερα

ἕνα γύρο τούς καφενέδες πού ἤξερα πὼς φωλιάζαν οἱ μαλλιαροί, πέρασα κι ἀπὸ τὴν μπύρα, μὰ δὲν μπόρεσα νὰ δῶ κανέναν. Τότε θυμήθηκα τὸ ἀπόμερο καφενεδάκι τοῦ Κολωνακίου. Εἶχε πιήσει τὸ καλοκαίρι πιὰ και στοχάστηκα πὼς θὰ μαζέδουνται ἐκεῖ ἔξω στὴ δροσιά. Πῆρα ἕνα φίλο μου για συντροφιά, δίχως νὰ τοῦ πῶ τίποτε, και τὸν τράβηξα κατὰ κείνα τὰ μέρη. Ἀπὸ μακριὰ ξαγνάντισα τὰ κόκκινα μαλλιά τοῦ Βελαδράπα. Καθόταν πλαῖ στὸν ποιητῆ Βιδούρη. Μαζὶ τους εἶταν κάποιι ἀπὸ τούς παλιούς μου γνώριμους και κάποιι νέοι πού τούς ἔλεπα πρῶτη φορά. Πίσω ἀπὸ τὸν ποιητῆ Βιδούρη, ξανακαθότανε στὸ ἄλλο τὸ τραπέζι ὁ ἀξιόπρεπος κύριος πού ἔμοιαζε σάν ἀπόστρατος ἀξιωματικός. Σάν είδα πὼς δὲν εἶταν ἐκεῖ ὁ Νίκος, εἶπα τοῦ σύντροφοῦ μου νὰ καθίσουμε λιγάκι στὴ δροσιά και μεῖς. Καθίσαμε κι ἔταν ὁ ποιητῆ Βιδούρης γύρισε κατὰ μὰς τὰ μάτια, τοῦ ἔδγαλα τὸ καπέλο. Μὲ χαιρέτησε κι αὐτός. Οἱ ἄλλοι γύρισαν και κοιτάζανε κι ὁ Βελαδράπας μοῦ φάνηκε πὼς ξαφνίστηκε σὰ μὲ παρατήρησε. Σὲ λίγο τὸν είδα μπῆκε μὲς τὸ καφενετο και κάτι εἶπε στὸ παιδί. Ἄμα ἤπιαμε τὸν καφέ μας, σηκωθήκαμε νὰ φύγουμε. Δὲν είχαμε κάμει πολλὰ βήματα, ἔταν τὸ παιδί τοῦ καφενέ ἔτρεξε και μὲ σταμάτησε :

«Ἐνας κύριος ἐκεῖ θέλει νὰ σὲ ομιξει και γυρῆει νὰ τοῦ πεῖς πού κάθασαι», μοῦ εἶπε.

Τοῦ εἶπα τὸ ξενοδοχείο μου κ' ἔφυγα.

Τὴν ἄλλη μέρα, ἔτι είχα σηκωθεῖ, χτύπησε ἢ πόρτα και παρουσιάστηκε ὁ Βελαδράπας.

«Ἐρχομαι μὲ ντροπὴ μου», μοῦ εἶπε, «μὰ χρωστώ νὰ σοῦ πάρω συμπάθεια για τὴν προσβολῆ πού σοῦ ἔκαμα τότε. Κείνος ὁ ἀτιμος μὲ κούρτισε.»

«Ποιός;» τὸνέ ρώτησα κι ἄς τὸ κατἄλαδα.

«Κείνος ὁ μπαγαπόντης, μὰ καλὰ τὰ πλέρωσα και γώ.»

Τὸν κοίταξα ξαφνισμένος.

«Τί, δὲν τὰ ξέρεις;» μοῦ εἶπε.

«Τί νὰ ξέρω;»

«Πὼς ἔγινε ἀφαντος ἔ—.»

«Ποῦ νὰ τὸ ξέρω;»

«Ὁ μπαμπάς μου τῆγραψε στὸ σπῆτι του, στὸ θεῖό σου. Δὲν τῆμαθες;»

Τὸνέ βεβαίωσα πὼς δὲν είχα εἰδηση.

«Ἄκου νὰ σοῦ τὰ πῶ λοιπόν», εἶπε.

Φώναξα και μὰς φέρανε καφέ κι ὁ Βελαδράπας δηγήθηκε στὸ μεταξὺ :

«Τότε πού ἔλαδα τὸ γράμμα πού σοῦ ἔδειξα, ἀντίς νὰ κάμω καθὼς μὲ συμβούλεψες, στάθηκα ἀνόητος και τὸ ἔδειξα τοῦ Νίκου. Μοῦ εἶπε πὼς εἶναι συκοφαντίες δικές σου, πὼς ἔβαλες κάποιον κ' ἔγραψε τὸ γράμμα. Στὴν ἀρχὴ δὲν τὸ πίστεψα, μὰ μ' ἔβαλε νὰ ρωτήσω και τῆ Θάλεια, αν εἶναι ἀλήθεια ἢ ἔχι.»

«Τί αν εἶναι ἀλήθεια;» τὸνέ ρώτησα.

Μπερδέφτηκε: «Δηλαδή αν ἔνωσε τὸ Νίκο νὰ χει κακὸ σκοπὸ κι αν ἐσὺ είχες ἰδέα για τῆ Θάλεια. Τί τὰ θέλεις; ἔτσι μὲ κατἄφερε και σοῦ φέρθηκα ἔπως δὲν ἔπρεπε.» Σταμάτησε, σὰ νάχασε τὴ σειρά.

«Ἐπειτα;» ρώτησα.

«Ἐπειτα τὸ γράμμα μ' ἔκανε κ' ἐμὲ νὰ προ-
σέξω κ' εἶδα πράματα πῶς ἡ Θάλεια τὸν συμπα-
θοῦσε. Ἐγγραφα ἕνα δράμα τότες — τὸ εἶδες ποῦ τὸ
τύπωσα ; — καὶ δὲν εἶχα περισσότερο καιρὸ νὰ χάσω
γι' αὐτὸ τὸ πρᾶμα. Εἶναι ἀλήθεια πῶς δὲν τὸ πῆρα γιὰ
σπουδαῖο ἔσο ποῦ μιὰ μέρα ἢ μαμὰ τοὺς ἐπίασε
στὴ σκάλα δὲξ ἀπὸ τὴν κάμαρά μου. Δὲν τὴν εἶχε
δεῖ ἡ Θάλεια πῶς εἶτανε στὴν ταρατσα καὶ — ».

«Τί καί ;»

«Τέλος πάντων — τὸν πέταξε δὲξ ἀμέσως, πῆρε
νὰ δεῖρει τὴ Θάλεια, τᾶβαλε μὲ μένα ποῦ τὸν ἔ-
φερα στὸ σπίτι, τᾶκουσε ἡ ὑπερέτρια, γίνανε ἕνα
σωρὸ φασαρίες. Ἐπειτα ἐπίασε πάλι ἡ μαμὰ ἕνα
γράμμα τοῦ Νίκου. Ἐκεῖνος μ' ἔβαλε ἐμὲ νὰ μεσι-
τέψω, ἡ Θάλεια φοβέριζε τὴ μαμὰ πῶς θὰ φύγει
κρυφὰ μαζὶ του ἔσο ποῦ τὴν ἀνάγκασε καὶ τὸ εἶπε
τοῦ μπαμπᾶ. Αὐτὸς δὲν ἤθελε οὔτε νὰκούσει, ἔγινε
ἔξω φρενῶν τῆς τὸ ξέκοψε τῆς Θάλειας πῶς δὲν τὴ
δίνει σὲ ἄνθρωπο ποῦ δὲν κάνει καμιὰ δουλειὰ καὶ
τᾶβαλε καὶ αὐτὸς μὲ μένα. Δὲν ξέρεις τί τράθηξα ἀπὸ
ἄλλους ἐκεῖ μέσα. Τέλος τὸν πείσαμε τὸ μπαμπᾶ
πῶς ὁ Νίκος εἶναι δικηγόρος, ρώτησε καὶ ὁ ἴδιος κ' ἔ-
μαθε πῶς ἡ μητέρα του ἔχει καλὴ περιουσία καὶ ἅμα
τέλος δέχτηκε καὶ ὁ Νίκος νὰ τὸν διορίσουνε στὴν
Τράπεζα, ἀφοῦ τοῦ ἔπεσε τοῦ μπαμπᾶ κ' ἡ Θάλεια
στὰ πόδια, εἶπε τὸ ναὶ καὶ ἀρρεθωνιαστήκανε. Στὴν
ἀρχὴ κανένα μῆνα πῆγε ἦσυχά τὸ πρᾶμα καὶ ἄλλοι
εἴμαστε εὐχαριστημένοι. Ὁ μπαμπᾶς ἀποφάσισε νὰ
τοὺς ἀγοράσει ἕνα σπίτι ποῦ τᾶβρηκε φτηνὸ καὶ νὰ
γινότανε ὁ γάμος. Μὰ ἔπειτα ὁ Νίκος ἀρχισε νὰ
ρεμπελέβει. Ἐλείπε συχνὰ ἀπὸ τὸ γραφεῖο του καὶ
μιὰ μέρα, ποῦ εἰδοποιήσανε τὸ μπαμπᾶ ἀπὸ τὴν
Τράπεζα, θύμωσε καὶ τοῦ ἔκαμε παρατήρησες καὶ ὁ
Νίκος θύμωσε καὶ αὐτὸς καὶ δὲν ἦρθε ἑλότηλα δυὸ
βδομάδες σπίτι. Ἐμπλεξε μὲ τὴν παρέα δὲξ, μὲ
τὴν Κλεαρέτη, ξενυχτοῦσε, τᾶμαθε ἡ Θάλεια, ζή-
λεθε καὶ παρόμιες ἀηδίες.»

«Καὶ σὺ πῆγαινες δὲξ μαζὶ του ;» τὸν ρώτησα.

«Τὶ νᾶκανα ; Ἐμπλεξα», ζήτησε κοκκινί-
ζοντας λίγο· «κοίταξα νὰ τὸν μαζέψω καὶ τὸ κα-
τάφερα νὰ τὸν φέρω πάλι σπίτι. Τὰ ξαναφτιάσανε
μὲ τὴ Θάλεια. Ὁ μπαμπᾶς πῆγε στὴν Τράπεζα καὶ
κατάφερε μὲ κάποιον φίλον του νὰ τὸν περάσουνε γιὰ
ἄρρωστο τὶς μέρες ποῦ ἔλιψε. Ἐγινε πιδ ταχτικὸς
στὸ γραφεῖο του, μὰ τώρα ἀρχισὲ νὰ γυρέβει ἀπὸ
τὴ Θάλεια νὰ μὴν καθίσουν ἐδῶ ἅμα θὰ παντρεθόν-
τανε, ἀλλὰ νὰ πάνε στὴ Γερμανία, λέγοντας τοῦ
μπαμπᾶ πῶς πάει νὰ τελειοποιηθεῖ στὴν ἐπιστήμη
του. Ἡ Θάλεια δὲν ἤθελε νὰ πάει. Τὴν κατάλαβα
πῶς εἶχε μετανιώσει πιδ ποῦ ἀρρεθωνιάστηκε, ὅταν
τὸν γνώρισεν ὁ Νίκο ποιὸς εἶταν. Εἶχε κιόλας πάντα
ὑποψίες πῶς ἔχει σκέσες μὲ τὴν Κλεαρέτη, τὸ εἶπε
μάλιστα καὶ τῆς μαμᾶς καὶ ξαναγίνανε νέες σκηνὲς
καὶ ὁ Νίκος ἐπαψε πάλι νὰρχεται στὸ σπίτι. Ὁ
μπαμπᾶς κ' ἡ μαμὰ σκεφτήκανε νὰ διαλύσουν αὐτοὶ
τὸ συνοικέσιο, τὸ εἶπανε τῆς Θάλειας, μὰ κείνη — ».

Ὁ Βελαδράπας σῶπασε μιὰ στιγμή.

«Δὲν ἤθελε, ἔ ;»

«Μὴν τὰ ρωτᾶς. Ἡ ἀτιμία του δὲν ἔχει ὄρια.

Μπῆκα στὴ μέση καὶ ξανασυμβίβασα ττ πρᾶμα. Ὁ
Νίκος ξαναῆρθε σπίτι καὶ φαινόταν ἦσυχος λίγον
καιρὸ. Μὰ πάλι τοῦ ἀναψε ὁ καιρὸς τῆς Γερμανίας
καὶ ξανάρχισε νὰ γκρινιάζει τὴ Θάλεια νὰ πεί τοῦ
μπαμπᾶ νὰ τοῦ δώσει χρήματα. Ἡ Θάλεια δὲν τοῦ
ἔλεγε τίποτε καὶ ὁ Νίκος μὲ θύμωνε, μὲ ξεθύμωνε
μαζὶ τῆς, τότε ρχότανε ταχτικὰ καμπόσες μέρες,
πότε χανότανε καμπόσες πάλι, ἔσο ποῦ τὴν περα-
σμένη τὴ βδομάδα τὸν χάσαμε ἑλότηλα. Εἶμουν
ἄρρωστος τρεῖς μέρες καὶ δὲν μπορούσα νὰ βγῶ νὰ
δῶ τί γίνεται. Μὰ μέθγαλε ἀπὸ τὸν κόπο ὁ Θέμης
Φλοῖστος. Ἦρθε ἀγριεμένος σπίτι καὶ μοῦ εἶπε πῶς
ὁ Νίκος ἔφυγε μὲ τὴν Κλεαρέτη.»

«Γιὰ ποῦ ;»

«Κανεὶς δὲν ξέρει. Μπορεῖ νὰναι καὶ δῶ που-
θενὰ κρυμένοι.»

Δὲ μπόρεσα νὰ μὴ γελάσω.

«Καὶ μὴδὰ φτάνει αὐτό ;» ξακολούθησε ὁ Βε-
λαδράπας θυμωμένος, «μὰ ἔκαμε καὶ ἄλλη ἀτιμία.
Ἐβαλε τὴν ὑπογραφή τοῦ μπαμπᾶ καὶ τράθηξε ἀπὸ
τὴν τράπεζα τρεῖς χιλιάδες δραχμές.»

«Πάνε καὶ αὐτὲς μὲ τὰ δικὰ μου ἀσπρόρρουχα»,
ξαναγέλασα.

«Αὐτὲς δὲν πάνε ἀκόμα. Ὁ μπαμπᾶς ἔγραψε
τοῦ πατέρα του νὰ τὶς πλερώσει, ἀλλιώτικα θὰ τὸν
καταγγεῖλει ἡ τράπεζα. Δὲν εἶναι ἀστεία τρεῖς χι-
λιάδες δραχμές· γιατί νὰ τὶς πλερώσουμε μεις ; Μᾶς
φτάνουν τᾶλλα.»

Ξανασῶπασε μιὰ στιγμή.

«Βλέπεις τί ἄνθρωπος εἶταν ὁ ξάδερφός σου !»
εἶπε ἔπειτα καὶ σγκώθηκε.

«Ἵπεράνθρωπος», χαμογέλασα.

Ἐσκυψε τὸ κεφάλι.

«Ἐ, πάμε τώρα λιγάκι δὲξ», τοῦ εἶπα σὲ λίγο
καὶ τὸν χτύπησα παρηγορητικὰ στὴν πλάτη.

«Ξέρεις, ἡ μαμὰ σὺν ἄκουσε πῶς εἶσαι δῶ, γύ-
ρεψε νὰ σὲ δεῖ· μοῦ εἶπε νὰ σὲ πάρω νὰ πάμε», μὲ
παρεκάλεσε.

«Ντρέπουμε νάρθῶ», τοῦ ἀπάντησα.

Καὶ δὲν πῆγα. Τί νᾶκανα νὰ πάω ; Μὰ τὸ
ἀπομεινόμερον ἦρθε καὶ μὲ βρήκε πάλι ὁ Βελαδρά-
πας. Ἡ μαμὰ του ἤθελε σώνει καὶ καλὰ νὰ μὲ δεῖ.

Ἀναγκάστηκα καὶ πῆγα. Τὴ βρήκα μοναχὴ
τῆς στὴν τραπεζαρία. Μὲ ἤθελε νὰ πῶ καὶ γιῶ τοῦ
ἀντρός τῆς νὰ μὴν καταγγεῖλει τὸ Νίκο. Φοβότανε
πῶς μὲ τὴν καταγγελία δὲ θὰ βγάλει τίποτε, παρὰ
τὸ σούσουρο θὰ γίνεῖ μεγαλύτερο. Μπορεῖ κιόλας ὁ
Νίκος νὰ τὸ μετανιώσει στὸ μεταξὺ καὶ νὰ γυρίσει.

«Νὰ τὴ στεφανονότανε μονάχα κ' ὕστερα ἂς
ἔφευγε νὰ πάει ἔπου θέλει», μοῦ εἶπε καὶ δάκρυσεν.

Τῆς ἔταξα πῶς θὰ τὸ κάμω κ' ἔφυγα. Ἡ Θάλεια
δὲ βγήκε καὶ ἂς κάθισα κοντὰ μιὰ ὥρα. Ἡ μαμὰ
τῆς οὔτε κἂν τὴ δικαιολόγησε γιατί δὲ βγήκε.

Δὲν ἔλαβα καιρὸ οὔτε νὰ σκεφτῶ ἂν ἔπρεπε νὰ
πάω νὰ σμιξῶ τὸ γέρο Πετροδίκη, γιατί περνώντας
ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖο μου βρήκα τηλεγράφημα τοῦ πα-
τέρα μου νὰ φύγω ἀμέσως γιὰ τὴν Πάτρα, νὰ πε-
ριμεῖν τὴ μητέρα μου ποῦ θάφτανε κεί μὲ τὸ βα-
πόρι τὴν ἄλλη μέρα. Ἀπάνω κάτω μάντεψα τί θά-
τρεχε καὶ ὅταν τὴν ἐσμιξα, ἔμαθα πῶς χτύπησε ἀπο-

• πληξία την αδερφή της κ' έτρεξε να την προφτάσει ζωντανή. Φύγαμε βιαστικά και τὸ βράδι σταματήσαμε με τὸ ἀμάξι στὴν αὐλόπορτα τῆς θειᾶς μου.

Ἡ Μαρία έτρεξε κάτω σὰ μᾶς ἄκουσε.

«Εἶναι λίγο καλύτερα», μᾶς εἶπε σιγαλά, σὰ νὰ φοβότανε μὴν τὴν ἀκούσει ἀπάνω ἢ ἄρρωστη. «Νὰ μὴ σὰς δεῖ ἀπόψε. Ὁ γιατρός διάταξε ἡσυχία».

Ἀνεβήκαμε σιγὰ στὴ σκάλα και μπήκαμε σιγότερα στὴν τραπεζαρία πού εἶταν ὁ θεῖός. Σὰ μᾶς εἶδε, έπεσε κλαίοντας στὴν ἀγκαλιά μας. Τὴν ἄρρωστη τὴν εἶχανε στὴν κάμαρα τοῦ Νίκου και κοντὰ τῆς εἶτανε μονάχα ἡ κόρη τῆς, πού εἶχε φτάσει πρωτότερα ἀπὸ μᾶς.

Στὴν τραπεζαρία εἶταν ἀκόμα μιὰ ἀδερφή τοῦ θεοῦ μου κ' οἱ τέσσερες καθόμαστε σὰν πετρωμένοι, τρομάζοντας μὴν τρίξει και τὸ κάθισμα.

Ἡ Μαρία μόνο πήγαινε και ρχότανε ἀνάλαφρα σὰν ἴσκιος, πατώντας ξεπόδετη στὰ νύχια και κάθε φορά πού ὁ θεῖός ξεχνιούμενος σήκωνε τὴ φωνή του πιότερο, παρουσιαζότανε στὴν πόρτα με τὸ δάχτυλο μπροστὰ στὰ χεῖλια τῆς. Εἶτανε κατάχλωμη και τὰ μάτια τῆς βαθουλωμένα.

Δηγήθηκα στὸ θεῖό μου ὅ,τι γνῶριζα ἀπὸ τὴν ἱστορία τοῦ γιοῦ του και τοῦ εἶπα πὼς μόνη σωτηρία εἶναι νὰ πληρωθεῖ ἡ τράπεζα και νὰ σκεπαστεῖ τὸ πρᾶμα.

«Ποῦ νὰ βρῶ τὰ χρήματα, παιδί μου;» μοῦ ἀπάντησε. «Βρῆκα κάποιον νὰ μᾶς δανίσει με ὑποθήκη τὸ χτήμα τῆς θειᾶς σου, μὰ στὴν κατάσταση πού εἶναι αὐτὴ πὼς νὰ ὑπογράψει; Αὐτὴ δὲν μπορεῖ και νὰ κουνηθεῖ. Φοβούμεστε ἀκόμα και νὰ τῆς τὸ πούμε, μὴν τῆς έρθει και δεύτερη.»

Ἡ μάννα μου έσκυψε λίγες στιγμές τὸ κεφάλι τῆς συλλογισμένη.

«Πιάσε και γράψε τῷ πατέρα σου νὰ βρεῖ τὰ χρήματα: πές του ἕπως κάμει νὰ τὰ βρεῖ», μοῦ εἶπε έπειτα.

Ἡ Μαρία μοῦ έφερε χαρτί κ' έκαμα τὸ γράμμα. Ἐκαμα κ' ἕνα ἄλλο τοῦ γέρο Πετροδίκη, παρασταίνοντας τὴ θέση τῆς μάννας τοῦ Νίκου και παρακαλώντας τον νὰ περιμεῖνει ἀκόμα λίγες μέρες. Λογαριάζαμε πὼς τὸ πολὺ σὲ τέσσερες μέρες θάχαμε ἀπάντηση ἀπὸ τὸν πατέρα μου.

Τὴν ἄλλη μέρα μπήκε ἡ μάννα μου στὴν ἀδερφή τῆς και τούτη φάνηκε σὰ νὰ τὴ γνῶρισε. Τὴν τρίτη εἶπε ὁ γιατρός πὼς ξέφυγε τὸν κίντυνο γιὰ τὴν ὥρα. Ἡ ἀνησυχία εἶτανε τώρα τί θάπαντήσει ὁ πατέρας μου. Ἡ μάννα μου ἤθελε νὰ τοῦ τηλεγραφήσω. Μὰ ξέροντας τὸ χαραχτήρα του και τὴ λίγη σκοτούρα πού εἶχε γιὰ τοὺς δικούς τῆς γυναικός του, εἶπα πὼς τοῦ τηλεγράφησα, δίχως και νὰ τὸ κάμω.

Τὸ ἄλλο τὸ πρωτὸ σὰν ζύπνησα, ἡ Μαρία μαζί με τὸν καφέ μοῦ έφερε ἕνα γράμμα και μιὰ ἐφημερίδα. Ἄνοιξα τὸ γράμμα. Εἶταν ἀπὸ τὸ Βελαδράπα και μοῦ έλεγε πὼς τὸ δικό μου γράμμα στὸν πατέρα του έφτασε ἀργά. Ἡ τράπεζα εἶχε λάβει ἀπὸ μέρες πιὰ τὰ μέτρα τῆς κ' ἡ γερμανικὴ ἀστυνομία έπιασε τὸ Νίκο στὸ Μόναχο, πού πήγε με τὴν Κλεαρέτη. Ὁ Θέμης Φλοῖσδος μάλιστα γιὰ νὰ τοὺς

ἐκδικηθεῖ έκαμε τὸ φευγιό τους και τὴ σύλληψη τοῦ Νίκου ἀνάγνωσμα στὸ Μηνύτορα. Μοῦ έστελνε τὸ φύλλο νὰ τὸ δῶ και γῶ.

Ὁ θεῖός έλειπε ἀπὸ τὸ σπῆτι και πήγα κ' έκραξα τὴ μάννα μου και τῆς διάβασα τὸ γράμμα.

«Κοίτα μὴν τὸ μάθει ἡ θειά», τῆς εἶπα καθὼς έφεβγε.

«Τί νὰ μὴ μάθει ἡ θειά;» ἄκουσα ἀξαφνα ἀπὸ πίσω μου τὴ φωνὴ τῆς Μαρίας, πού εἶχε μπεῖ στὴν κάμαρα και ἀπόδετη ἕπως περπατοῦσε, δὲν τὴν κατάλαβα.

«Τίποτες», μουρμούρισα.

«Πὼς τίποτες; Εἶταν τὸ γράμμα ἀπ' τὸν πατέρα σου; Δὲν μπορεῖ νὰ κάμει τίποτες;»

Δὲν τῆς ἀπάντησα.

«Ἀλήθεια δὲν μπορεῖ νὰ κάμει τίποτες;» με ξαναρώτησε.

«Τί νὰ κάμει; Εἶναι πιὰ ἀργά.»

«Τί ἀργά;» εἶπε χλωμαίνοντας.

«Τὸν τσακώσανε τὸ Νίκο.»

Ἀκούμπησε τὸ χέρι τῆς στὸν τοῖχο και με κοίταξε μιὰ στιγμὴ. Ἐπειτα δίχως νὰ πει λόγο βγήκε ἀπὸ τὴν πόρτα.

Ἄνοιξα τὴν ἐφημερίδα νὰ διαβάσω τί έγραφε ὁ Θέμης Φλοῖσδος. Μὰ ἀξαφνα στοχάστηκα πὼς ἡ ἐφημερίδα μπορεῖ νὰ εἶχε ρθει και στὸν καφενέ και νὰ τὸ μάθει ὁ θεῖός ξαφνικά στὴν ἀγορά. Σηκώθηκα νὰ πάω νὰ τὸν προλάβω. Καθὼς βγήκα ἀγάλια στὸ σαλτό, ἀπὸ τὴ μισοανοιγμένη πόρτα τῆς κουζίνας εἶδα τὴ Μαρία σωριασμένη στὸ τραπέζι με τὸ κεφάλι σκυφτὸ στὰ χέρια τῆς. — — — — —

Ὁ φίλος μου, πού μοῦ δηγήθηκε τὴν ἱστορία, σῶπασε.

«Κ' ὕστερα;» τὸνέ ρώτησα.

«Τί ὕστερα;»

«Τί ἀπογίνανε;»

«Ποιοὶ τί ἀπογίνανε; Ὁ Νίκος κάθισε καναδὸς χρόνια φυλακὴ και τώρα δὲν τὸν ξέρω και γῶ πού βρίσκεται. Ὁ φίλος μου ὁ Βελαδράπας έκοψε τὰ μαλλιά, ἄφισε τὸ μουστάκι του και τὰ δράματα, και κάθισε και διάβασε. Πῆρε τὸ δίπλωμά του και σήμερα εἶναι δικαστής. Κάνει και φηγούρα κιόλας.»

«Κ' ἡ Θάλεια;»

«Πολλὰ ζητᾶς. Μὴ θές νὰ ξέρω τί έγινε κ' ἡ Κλεαρέτη;» μοῦ ἀπάντησε και δὲν ξαναμίλησε.

Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Στ. Σαν. Ἐλα τὸ Σαβατόβραδο. Καθὼς τὸ δηλώσαμε στὸ περασμένο φύλλο, κάθε Σαβατόβραδο, ὕστερ' ἀπὸ τίς ὀχτῶ, δεχόμεστε στὸ γραφεῖο τοὺς φίλους τῆς Ἰδέας. κ. Παρίεργο. Γιατί βιάζεσαι; Τὸ Ἐδερφότο τῆς Δημοτικῆς θὰ βάλει στὴ θέση τους ὅλ' αὐτὰ τὰ ζητήματα. — κ. Α. Ἰτ. Τὸ «Ραγισμένο βάζο» τοῦ Prudhomme έχει μεταφραστεῖ ἀπὸ ἐκατὸ περίπου Ρωμιούς Ἰσαμὲ τώρα. Κατένα ἄλλο.